

43

**KONGRE KÜTÜPHANESİ SINIFLAMA DİZGESİ  
İÇİNDE TÜRK HUKUKU SINIFLAMA ŞEMASININ  
OLUŞTURULMASI ÜZERİNE BİR DENEME**

**İSMET HÜSREVOĞLU**

Hacettepe Üniversitesi  
Mezuniyet Sonrası Eğitim Fakültesi  
Yönetmeliği'nin  
Kütüphanecilik Bilim Dalı İçin Öngördüğü  
**BİLİM UZMANLIĞI TEZİ**  
olarak hazırlanmıştır.

**ANKARA  
EKİM 1978**

MESEF Dekanlığına,

İşbu çalışma, jürimiz tarafından, Kütüphencilik bilim dalında BİLİM UZMANLIĞI TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Başkan *Osmanbey*

Üye *Adıgöçer*

Üye *M. Tunc*

ONAY

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım. / / 1978.

Dekan

## Ö N S Ö Z

Bilindiği gibi, Kongre Kütüphanesi Sınıflama dizgesinde Amerikan hukuku (KF) ve İngiliz hukuku (KD) dışında, diğer ülkeler hukukunun sınıflama şemaları henüz oluşturulamamıştır.

Kongre Kütüphanesi Sınıflama dizgesini kullanarak da kullanacak olan kütüphanelerimizde Türk hukuku ile ilgili olan kitapların sınıflanabilmesini sağlamak amacıyla bir sınıflama şeması hazırlamaya çalıştım.

Bu uğraşım sırasında yol göstericiliğini yapan sayın Dr. Nilüfer Tuncer'e, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Kütüphanesi dermesinden yararlanmamı sağlayan Kütüphane yöneticisi sayın Oya Fişek'e teşekkür ederim.

Tezin temize çekilmesinde, çoğaltılmasında, ciltlenmesinde ve yapılması gereken diğer işlerinde yardımcı olan tüm arkadaşlarıma teşekkürlerimi iletirim. Sağolsunlar.

## İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖNSÖZ .....	1v
İÇİNDEKİLER .....	v
I. BÖLÜM	
GİRİŞ .....	1
Konu .....	1
Amaç .....	2
Yöntem .....	3
Kaynaklar .....	4
Terminoloji .....	5
I. Bölümün Dipnotları .....	7
II. BÖLÜM	
KONGRE KÜTÜPHANESİ SINIFLAMASI VE HUKUK	
SINIFLAMASININ GELİŞMESİ .....	9
Kongre Kütüphanesi Sınıflaması'nın Oluşumu, Gelişimi ve Özellikleri .....	9
K (Hukuk) Sınıflamasının Gelişmesi .....	18
II. Bölümün Dipnotları .....	32
III. BÖLÜM	
TÜRK HUKUKUNUN SINIFLANDIRILMASI .....	
Türk Hukuk Tarihinin Dönemleri .....	34
Türk Hukukunun Sınıflandırılması .....	35
Türk Özel Hukuku .....	36
Türk Kamu Hukuku .....	38
III. Bölümün Dipnotları ..	42
IV. BÖLÜM	
TÜRK HUKUKU SINIFLAMA ÇEMASININ OLUŞUMU VE	
SONUÇ .....	43

Türk Hukukunun Sınıflama Şemasının Oluşumu . . . .	43
Sonuç . . . . .	48
EKLER . . . . .	50
EK I Sınıflama Şeması . . . . .	51
EK II Tablolar . . . . .	77
EK III Dizin . . . . .	79
ÖZET . . . . .	88
ABSTRACT . . . . .	90
KAYNAKÇA . . . . .	92

## I. B Ö L Ü M

### G İ R İ Ő

#### Konu:

Yayın patlaması denilen bir olguyla karşı karşıya bulunduğumuz günümüzde kütüphanelerin önemi artmakta ve gereken ilgiyi de görmektedirler. Ancak, üzülererek söylemek gerekirken, az gelişmiş ülkeler tanımını içerisine giren ülkemizde günümüze değin bu önem gereğince anlaşılammış, kütüphanelerimize gereken ilgi yeterince gösterilmemiştir.

Kütüphanelerin bu önemi bilgiyi depolamasından değil, toplanan bilgiyi okuyucuların kullanımına en sağlıklı biçimde sunmasından ileri gelmektedir. Bilginin okuyucuya sunulması yöntemlerinin başında da bilginin sınıflandırılması yer almaktadır.

Sınıflama insanın ussal etkinliklerinin temel araçlarından biridir. Her zaman "erkek, kadın ve çocuk" ya da "evler ve apartman daireleri" ya da "bir uzun meyva ağacı" gibi insanları ve eşyaları sınıflamayı yeğleriz. Kütüphane sınıflaması bu etkinliğin, basılı metinlerin fiziksel özelliklerini değil de, içerdikleri gerçekleri ve kavramları sınıflayan bir özel biçimdir. <sup>1/</sup>

Kütüphane sınıflaması alanında şimdiye değin birçok çalışmalar yapılmıştır. Bunlardan Kongre Kütüphanesi Sınıflaması, Dewey Onlu Sınıflaması ve Evrensel Onlu Sınıflama

dizgeleri yaygın kullanılmaları nedeniyle en önemlileri sayılabilir. Bunlar dışında daha az yaygın olan sınıflama dizgeleri ve çeşitli kütüphanelerin özel sınıflama şemalarından söz edilebilir. Ancak çalışmanın konusu bakımından Kongre Kütüphanesi Sınıflaması dışında, diğerlerinin açıklanmasına girilmeyecektir.

Kongre Kütüphanesi Sınıflaması 1900 lerin başlarında oluşmaya başlamıştır. Bugün 29 ana sınıf şemasından oluşan bir sınıflama dizgesi durumundadır. Ancak, bugüne değin K (Hukuk) Şeması - KD, İngiliz Hukuku ve KF A.B.D. hukuku dışında - oluşturulmamıştır. Bunun nedenlerinin başında eski yıllarda, hukukun sınıflandırılmasına gerek olmadığı ve hukuk dermesinin abecesel sıralanmasının yeterli olduğu inancının yaygın olmasıdır. Öte yandan, Kongre Kütüphanesi Sınıflaması'nda çeşitli konularla ilgili yapıtların o konu içerisinde sınıflanmasına olanak sağlanmış olması da, hukuk sınıflamasının gecikmesine neden olmuştur.

Hukuk konularının ilgi alanının hızla artması ve yaygınlaşması sonucu sınıflama gereği kendisini duyurmaya başlamıştır. 1940 lardan sonra Kongre Kütüphanesi tarafından bu konu üzerine önemle eğilinmeye başlanmıştır. Bugün İngiltere ve A.B.D. hukuku dışında diğer ülkelerin hukuklarıyla ilgili sınıflama şemaları oluşturulmamıştır. Bu çalışmanın konusunu Kongre Kütüphanesi Sınıflaması'na uygun olarak, Türk hukukunun sınıflanması ve sınıf şemasının hazırlanması oluşturmaktadır.

#### Amaç :

Günümüzde Kongre Kütüphanesi sınıflaması kütüphanelerde

kullanılması bakımından geniş bir yaygınlık kazanmaktadır. Ülkemizde şimdiden birkaç üniversite kütüphanesinde kullanılmakta olan Kongre Kütüphanesi Sınıflaması'nın, yeni kurulmakta olan üniversitelerin kütüphanelerinde de kullanılması büyük bir olasılıktır.

Durum böyle olunca, Kongre Kütüphanesi Sınıflaması içinde, Türkiye ve Türkler'le ilgili sınıflama şemalarında eklemeler, genişletmeler ya da yeni şemaların oluşturulması zorunludur.

Bu eksikliklerin giderilmesi için çalışmaların yapılması gerekmektedir. Bu görevin de Türk kütüphanecilerine düştüğü yadsınamaz. Türkiye ve Türkler'le ilgili konuların sınıflanmasının en doğru biçimde Türk kütüphanecilerince yapılacağına kuşku duyulamıyacağı aşiktir.

Eksikliklerden biri olan Türk hukuku sınıflama şemasının, Kongre Kütüphanesi Sınıflaması'nın özelliklerine göre, oluşturulması gereğine olan inancımız bizi bu çalışmayı yapmaya yöneltti. Çalışmamızın sonucu olarak ortaya çıkan sınıflama şeması bu eksikliği gidermek amacını taşımaktadır.

#### Yöntem:

Kongre Kütüphanesi Sınıflaması'nın bugüne kadar geçirdiği evreleri ve buna bağlı olarak hukuk sınıflamasının gelişimini saptayabilmek için tarihi yöntem kullanılmıştır.

Bugünkü Türk hukuk öğretisinde uyulan konu bölümlerinin neler olduğunu saptanmasında ise tanımlayıcı inceleme yöntemi (Descriptive Survey) kullanılmıştır. Böylelikle Türk hukukunun yer aldığı hukuk ekolü içersinde bağlı olduğu kurallar belirlenmiştir.



Ayrıca, konumuzla ilgili materyali belirleyebilmek için kaynakçalı tarama yapılmıştır.

Öte yandan, hazırladığımız sınıflama şemasının doğruluğunun denetimi, eksiklerin giderilmesi ya da çeşitli hukuk konularının yerlerinin belirlenebilmesi için bazı hukukçularla görüşmeler yapılmıştır.

Bu yöntemlerle elde edilen bilgilere dayanılarak mantıksal bir sınıflamaya gidilmiş ve sınıflama şeması hazırlanmıştır.

#### Kaynaklar:

Bilindiği gibi tüm bilimsel çalışmalarda ilk baş vurulan kaynaklar kaynakçalardır. Biz de, kütüphanecilik alanında belli başlı kaynaklar olan; Library Literature<sup>2/</sup>, Library science Abstract,<sup>3/</sup> ve Library and Information Science Abstracts<sup>4/</sup> lardan konumuzla ilgili materyalin saptanmasında yararlandık.

Kongre Kütüphanesi Sınıflaması'nın oluşumu, gelişimi ve özelliklerinin belirlenmesinde temel dayanağımız J.P. Imbroth'un, A Guide to the Library of Congress Classification<sup>5/</sup> adlı yapıtı olmuştur.

Hukuk sınıflamasıyla ilgili çalışmaların tarihsel gelişimi ve bugünkü durumu konusunda bilgileri daha çok, Law Library Journal<sup>6/</sup> in değişik sayıları içerisinde bulduk.

Türk hukukunun evreleri ve Türk hukuk dizgesiyle ilgili konularda baş vurduğumuz yapıtlar için; Çoşkun Üçok ve Ahmet Mumcu'nun ortaklaşa yapıtı, Türk Hukuk Tarihi<sup>7/</sup> ile Erdoğan Göçer'in, Hukuk Başlangıcı Dersleri<sup>8/</sup> adlı eseri örnek gösterilebilir. Ayrıca, Ankara Üniversitesi

Hukuk Fakültesi Kütüphanesine Ait Sistematik Katalog adlı 12 sayfalık bir çoğaltma, sınıflama şemanızın hazırlanmasında yardımcı olmuştur. Kongre Kütüphanesi'nin hazırladığı, Classification. Class K, Subclass KF: Law of the United States.<sup>2/</sup> Şemanızın oluşmasında kılavuzluk yapmıştır.

Tezin biçimsel yapısının ve içeriğinin düzenlenmesinde Hacettepe Üniversitesi Mezuniyet Sonrası Eğitimi Fakültesi'nin 3.9.1975 tarihinde kabul ettiği, Bilim Uzmanlığı ve Doktora Tezinin Yazılmasında, Teksirinde ve Giltlenmesinde Gözönünde Tutulacak Standartlar (Esaslar) Yönergesi'ne <sup>10/</sup> bağlı kalınmıştır. Ancak bu yönergenin boşlukları Kate L. Turabian'ın, A Manual for Writers of Term Papers, Theses and Dissertations<sup>11/</sup> adlı yapıtıyla doldurulmuştur.

#### Terminoloji:

Çalışmamızda kullanılan dilin anlaşılır bir dil olmasına özen gösterilmiştir. Kütüphanecilikle ilgili, yabancı dildeki terimlere karşılık bulunurken Berin U. Yurdadoğ'un Kitaplık Bilim Terimleri Sözlüğü<sup>12/</sup> kullanılmıştır.

Hukuk dili konusunda aynı özeni gösterdiğimizizi söyleyemeyiz. Sanırız ülkemizde günümüz Türkçesine ayak uyduramamış bilim dilleri başında hukuk dili gelmektedir. Bugün bile, eski ağıdalı dil, birkaç kişisel çaba dışında, hukuk yazınında ve konuşma dilinde geçerliğini korumaktadır.

Hukuk dilinin arılaştırılması işinin hukuk mesleğiyle ilgili olan kişilere düştüğü açıktır. Bu yüzden, bizim gücümüzü aşan böyle bir çabaya girişmeyi düşünme-

dik ve terimleri olduğu gibi kullandık. Çalışmamız sırasında Mustafa Ovacık'ın, İngilizce-Türkçe Hukuk Sözlüğü<sup>13/</sup> ve Pars Tuğlacı'nın, A Dictionary of Economic and Legal Terms<sup>14/</sup> adlı eserlerinden yararlandık.

## I. BÖLÜMÜN DİPNOTLARI

- 1/ Moys, Elizabeth M. "Classification", E.M. Moys, ed. Manual of Law Librarianship; the Use and Organization of Legal Literature. London: British and Irish Association of Law Librarians, 1976, s. 548.
- 2/ Library Literature. New York: The H. W. Wilson Co., 1936-
- 3/ Library Science Abstracts. London: Library Association, 1950-1969.
- 4/ Library and Information Science Abstracts. London: Library Association, 1969-
- 5/ Imbroth, John Phillip. A Guide to the Library of Congress Classification. 2. bs. Littleton, Colo.: Libraries Unlimited, 1971
- 6/ Law Library Journal. Chicago: American Association of Law Libraries, 1908-
- 7/ Üçok, Coşkun; Mumcu, Ahmet. Türk Hukuk Tarihi; Ders Kitabı. Ankara: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi, 1976.
- 8/ Göçer, Erdoğan. Hukuk Başlangıcı Dersleri. Ankara: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi, 1976.
- 9/ U.S. Library of Congress. Subject Cataloging Division. Classification. Class K. Subclass KF; Law of the United States. Washington: 1969.
- 10/ Hacettepe Üniversitesi, Mezuniyet Sonrası Eğitim Fakültesi. Bilim Uzmanlığı ve Doktora Tezlerinin Yazılmasında, Eksirinde ve Ciltlenmesinde Gözönünde Tutulacak Standartlar (Esaslar) Yönergesi. Fakülte Kurulunan 3.9.1975 tarih ve 17 sayılı kararıyla kabul edilmiştir.

- [11/ Turabian, Kate L. A Manual for Writers of Term Papers  
Theses and Dissertations. 4. genl. bs. Chicago: The  
University of Chicago Pr., 1973.
- [12/ Turdalog, Berin U. Kitaplıkbilim Terimleri Sözlüğü.  
Ankara: Türk Dil Kurumu, 1974.
- [13/ Ovacık, Mustafa. İngilizce-Türkçe Hukuk Sözlüğü (Eng-  
lish-Turkish Law Dictionary). Ankara: Banka ve Ticar-  
et Hukuku Araştırma Enstitüsü, 1964.
- [14/ Tuğlacı, Fars. A Dictionary of Economic and Legal  
Terms; English-French-Turkish. İstanbul: The Sermet  
Pr., 1965.

## II. B Ü L Ü M

### KONGRE KÜTÜPHANESİ SINIFLAMASI

#### V E

### HUKUK SINIFLAMASININ GELİŞMESİ

#### Kongre Kütüphanesi Sınıflaması'nın Oluşumu, Gelişimi ve Özellikleri:

Kongre Kütüphanesi 1800 yılının nisan ayında kuruldu.

Buna önceleri Kongre, Philadelphia Kütüphane Kumpanyası ve New York Society Kütüphanesi'ni kullanmaktaydı.

Londra'ya ısmarlanan kitaplar 1802 yılının mayıs ayında Washington'a ulaştı. Böylece, bugün dünyaca ünlü, Büyük Kongre Kütüphanesi dermesi oluşmaya başladı.

Kongre Kütüphanesi'nde ilk sınıflama kitapların boylarına göre yapılmıştı. Aynı boydaki kitapların düzenlemesi ise sağılama numarasına göre yapılıyordu.

İlk konu düzenlemesi 1812 yılında yapıldı. Bu düzenleme, temeli Francis Bacon ve Jean Le Rond d'Alembert'in sınıflama dizgelerine dayanan, Philadelphia Benjamin Franklin Kütüphane Kumpanyası'nın kullandığı sınıflama listesini temel alan 18 sınıftan oluşuyordu.<sup>1/</sup>

1. Dinsel tarih. -2. Kilise tarihi. -3. Uygarlık tarihi, kronoloji, özyaşam, eski devir, v.s. -4. Coğrafya ve topografya; geziler. -5. Hukuk. -6. Ahlak; Fenbilim ve mitoloji. -7. Mantık, belagat, eleştiri.

3. Sözlükler, dilbilim ve eğitim. -9. Genel ve yerel siyaset; ekonomi politik. -10. Ticaret. -11. Askerlik ve donanma taktikleri. -12. Tarım, kırsal ekonomi. -13. Doğa tarihi; doğal ve deneysel felsefe, v.s. -14. Tıp, cerrahi ve kimya. -15. Şiir, tiyatro oyunu; romanla ilgili çalışmalar, v.s. -16. Sanat ve bilim ve çeşitli yazın. 17. Gazeteler. -18. Haritalar, çizelgeler ve planlar."<sup>2/</sup>

Ben iki sınıf "17. Gazeteler" ve "18. Haritalar, çizelgeler ve planlar" konuya göre değil, biçime göre sınıflanmıştı. 18 sınıfın herbirinde kitaplar boylarına göre altbölümlere ayrılmıştı ve abecesel olarak düzenlenmişti.<sup>3/</sup>

İngiliz askerlerinin 1814 yılı ağustos ayında Kongre binasının yakması kütüphanenin büyük bir bölümünün yokolmasına neden oldu. Thomas Jefferson kendi özel kitaplığını Kongre'ye satmayı önerdi. Bunun üzerine Jefferson'un dermesi Kongre Kütüphanesi için satın alındı. Bu derme Jefferson'un kendisi tarafından 44 sınıf halinde düzenlenmişti. Ayrıca, alt bölümler ve coğrafyasal bölümleri içeriyordu. Bu sınıflama da yine Bacon ve d'Alembert'in sınıflama dizgelerine dayanıyordu.

" 1. Tarih, uygarlık; eski çağ tarihi. -2. Çağdaş tarih, yabancı, güney: Genel çalışmalar, İtalya, Roma, Floransa, Napoli, Venedik, İspanya, Portekiz, Fransa. Kuzey: Genel çalışmalar, Japonya, Rusya, Polonya, Macaristan, İsveç, Danimarka, Prusya, Almanya, Flanders, Hollanda, İsviçre, Genevre, Türkiye, Asya, Afrika. -3. Çağdaş tarih, İngiliz, İskoçya, İrlanda. -4. Çağdaş tarih, Amerikan; Devrim öncesi: Genel, Özel. Devrim sonrası: Genel,

Özel. Gazeteler. -5. Tarih, kilise. -6. Tarih, doğa: Fizik, doğal felsefe. -7. Tarım. -8. Kimya. -9. Cerrahi. -10. Tıp. -11. Doğa tarihi: Hayvanlar, anatomi. -12. Doğa tarihi: Hayvanlar, zooloji. -13. Doğa tarihi: Botanik. -14. Doğa tarihi: Madenbilim. -15. Tarih, doğa: Uğraşmalar, teknik sanatlar. -16. Felsefe; ahlak: (1) Ahlak felsefesi (2) Doğa yasası ve uluslar. -17. Din. -18. Hukuk bilimi: Adalet. -19. Hukuk bilimi: Geleneksel hukuk, medeni hukuk, yazılı yasalar, mahkemeler, ceza hukuku, içtihatlar. -20. Hukuk bilimi: Yasa, tüccar. -21. Hukuk bilimi: Yasa, denizcilik. -22. Hukuk bilimi: Yasa, kilise. -23. Hukuk bilimi: Yabancı hukuk. -24. Siyaset: Yönetimin genel kuramı, özel yönetimler. Eski devir. Çağdaş. Fransa: Monarşi, Devrim, İmparatorluk, koloniler. İngiltere: Anayasa, parlamento, sömürgeleri. Amerika Birleşik Devletleri: Koloni devri. Devrim, yeniden kuruluş, Eyaletler. Ekonomi politik. Genel, istatistik, ticaret, maliye. -25. Matematik, kuramsal: Aritmetik. -26. Matematik, kuramsal: Geometri. -27. Fizik-Matematik: Mekanik, statik, dinamik, fonik, optik. -28. Gökbilim. -29. Coğrafya, genel: Avrupa, Asya, Afrika, Amerika. -30. Güzel sanatlar: Mimari. -31. Güzel sanatlar: Bahçecilik, resim, heykeltıraşlık. -32. Güzel sanatlar: Müzik. -33. Şiir, epik. -34. Romans, masal, fabllar. -35. Pastoral, lirik, mersiye. -36. Didaktik. -37. Trajedi. -38. Komedi. -39. Diyalog, mektup. -40. Mantık, belagat, söylevler. -41. Eleştiri: Kuram. -42. Eleştiri: Kaynakça. -43. Eleştiri: Diller: Genel: Çok dilli, doğu dilleri, Yunanca, Latince, İtalyanca, İspanyolca, Fransızca, Kuzey dilleri, İngilizce,



(Gel dili. 44. Poligrafya."4/

Jefferson'un bu sınıflaması Kongre kütüphanecileri tarafından değişikliklere uğradı. Özellikle singelenece yeni gelişmeler oldu.

Kütüphaneye 1897 yılında yeni binasına taşındığı zaman dermesi bir milyona ulaşmıştı. Jefferson sınıflaması artık yetersiz kalmaya başlamıştı. Bunun üzerine yeni bir sınıflama dizgesi için çalışmalara başlandı. Var olan üç ana sınıflama dizgesi - Dewey Onlu Sınıflama, Cutter'ın Genişler sınıflama, Otto Hartwig'in düzenlediği Hella Schema - üzerinde çalışmalar yapıldı. Bunlardan hiçbirini o günkü koşullarda Kongre Kütüphanesi için uygun bulunmadı. Dewey Onlu Sınıflama dizgesinde değişiklik yapılması isteği Melvil Dewey tarafından olumsuz karşılandı. Yapılacak olan değişiklikler, 2 yıllarda -1898-1900 yılları - bu dizgeyi kullanmakta olan yüzden çok kütüphaneyi zor durumda bırakacaktı. Hella Schema geleneksel alman felsefesi düşüncesine çok bağlı olduğu için uygun bulunmadı. Charles Ammi Cutter'ın gerekli değişikliklerin yapılmasına izin vermesi üzerine Genişler Sınıflama(Expansive Classification) üzerinde önemle duruldu. Hazırlanacak olan yeni sınıflama dizgesi için Genişler Sınıflama kılavuz olarak alındı.<sup>5/</sup>

Tamamıyla, hazırlanmasına çalışılan bu yeni sınıflama dizgesi, evrensel bir sınıflama dizgesi olarak düşünülmüştü. Yalnızca Kongre Kütüphanesi'nin gereksinimlerine yanıt verecek biçimde tasarlanmıştı.

"Belirtmek gerekir ki bu sınıflama (Kongre Kütüphanesi Sınıflaması) aslında bir takım çalışması ürünüdür,

birçok yönden özel sınıflamaların uyumlu dizisi olarak, en iyisi sayılmalıdır. Her ana sınıf ayrı olarak basılmıştır ve edialı olarak bir diğerinden bağımsızdır. Herbirinin, örneğin, kendi biçim ve coğrafyasal bölünmeleri ve dizini vardır. Sınıflar oluşturulurken Kongre Kütüphanesi binası ve içinde bulundurduğu bölümlerin gereksinmelerinden çokca etkilenmiştir."6/

Konu dermelerinin büyüklüğü ve kütüphane içinde bulunduğu yer bile Kongre Kütüphanesi Sınıflama dizgesinin oluşmasında etkili olmuştur.

Her konu, o konu uzmanlarıince oluşturulmuştur. Merkezi yönetim altında konu uzmanlarına bağımsızlık sağlanarak, şemalar tek tek geliştirilmiştir."2/ Şemaların büyük çoğunluğu, 1899 ve 1920 yılları arasında basılmıştır. Bugün 29 cilt şemadan oluşan Kongre Kütüphanesi Sınıflama dizgesinin ana sınıfları şöyledir.

A - Genel konular, Poligrafya

B. ks.1, B-BJ - Felsefe

B. ks.2, BL-BX - Din

C - Tarihle ilgili bilimler

D - Genel ve eski dünya tarihi

E-F - Amerikan tarihi

G - Coğrafya, İnsanbilim, Halkbilgisi, Töre ve Gelenekler, eğlence

H - Toplumsal Bilimler

J - Siyaset Bilimi

K - Hukuk

L - Eğitim

M - Müzik ve müzik kitapları

N - Güzel sanatlar

P-PA - Filoloji, dilbilim, klasik filoloji, klasik yazın

PB-PH - Çağdaş Avrupa Dilleri

PG, bir kısım - Rus yazını

PJ-PM -Asya, Afrika, Okyanusya, Amerika dil ve yazını, karışık diller, yama diller

PN,PR,PS,PL - Yazın (Genel), İngiliz ve Amerikan yazını, İngilizce romanlar, çocuk yazını

PQ, ks.1 - Fransız yazını

PQ, ks.2 - İtalyan, İspanyol ve Portekiz yazını

PT, ks.1 - Alman yazını

PT, ks.2 - Felemenk ve İskandinav yazını

Q - Film

R - Tıp

S - Tarım, toprak ve hayvan endüstrisi, balıkçılık, av sporları

T - Teknoloji

U - Askerlik bilimi

V - Donanma bilimi

Z - Kaynakça ve kütüphanecilik

Kongre Kütüphanesi Sınıflama dizgesinin güncelliğini korumak için üç yoldan yararlanılmaktadır.

1. Üç ayda bir Kongre Kütüphanesi'nce yayınlanan Library of Congress - Additions and Changes.
2. Zaman zaman her bir sınıf şemasına ek sayfaların basılması.
3. Her sınıfın, o zamana değin yapılan değişik-

likler ve eklemeleri içeren yeni basımların yapılması.

Kongre Kütüphanesi Sınıflama dizgesinde sınıflama kendi içinde düzenlenmesinde belli bölümlere uygulanmaktadır. Birçok sınıfın düzenlenmesinde uyulan bu ilkeleri şöyle sıralıyabiliriz.

1. Genel biçim bölümleri.
2. Kuram, Felsefe.
3. Tarihçe.
4. Bilimsel yapıtlar.
5. Hukuk, Yönetmelikler, Eyalet yönetmelikleri.
6. Öğrenim ve Öğretim.
7. Özel konular ve altbölümler.

Bu sıralama bütün sınıflarda benzer değildir. Ama birçok sınıfta bu ilkelere uyulmaktadır. Sıralama düzeni genelden özele doğrudur, uygun olan yerlerde kronolojik sıralama da yapılmaktadır.<sup>8/</sup> Aşağıdaki örnekte bu sıralama ilkelerini görebilmekteyiz.

#### MANTIK

BC

1	Seri yayınlar
4	Dernekler
6	Derneker
9	Sozlükler
11-39	Tarihçe
50-57	Kuram. Doğa. Genişlik. İlişkiler.
59	Öğrenim ve Öğretim.
60-78	Bilimsel yapıtlar. Genel çalışmalar
171-179	Özel konular.

Bunların dışında, Kongre Kütüphanesi Sınıflama

dizgesinin önemli bir özelliği de yardımcı tabloları içermesidir. Bunlar:

1. Biçim tabloları, ya da bölünmeleri
2. Coğrafyasal tablolar
3. Kronolojik tablolar
4. Konu altbölümleri tabloları
5. Birleştirme tabloları

Özet. Bu tablolar, ayrıntılı altbölümlere sınıf numarası verirken, her gerektiği yerde tekrarlamak yerine, kısa ve yalın olanları şema içerisinde, uzun ve karmaşık olanları şema sonunda verilerek kolaylık sağlanmıştır.

Öte yandan, Kongre Kütüphanesi Sınıflama dizgesinde sınıf numarası ile birlikte yazar numarası da kullanılmaktadır. Cutter-Sanborn yazar numarasından değişik, kolay ve yalın olan bu tabloda, yazar soyadının başharfinden sonra arap rakamı yer almaktadır. Rakamlar ondalık olarak kullanılmaktadır. Böylece, aynı konu içerisindeki kitapların yazar adı ya da başlığına göre abecedî sıralanması sağlanmaktadır.

Bu tablo şöyle düzenlenmiştir:<sup>9/</sup>

1 - S başharfinden sonra gelen harfler için:

a	ch	e	hi	mop	t	u
2	3	4	5	6	7+8	9

2 - Çu başharfinden sonra gelen harfler için:

a	e	i	o	r	y
3	4	5	6	7	9

3 - Diğer sessiz başharflerden sonra gelen harfler için:

a	e	i	o	r	u
3	4	5	6	7	8

4 - Sesli başharflerden sonra gelen harfler için:

b	d	lm	n	p	r	st
2	3	4	5	6	7	8

Bunları örneklersek;

1 - Saint: S2	Smith: S6
2 - Quabbe: Q3	Qureshi: Q7
3 - Carter: C3	Cullen: C8
4 - Adams: A3	Archer: A7

v.b gibi.

Kongre Kütüphanesi Sınıflama dizgesi kolaylıkla geliştirilebilecek durumdadır. Bilimin ve buna bağlı olarak bilginin hızla gelişmesi sınıflama dizgelerinin sınırlarını gün geçtikçe zorlamaktadır. Buna karşın, Kongre Kütüphanesi Sınıflama dizgesinin genişletilme olanakları oldukça çoktur. Bunları şöyle sıralıyabiliriz:

1- Bugüne değin kullanılmamış olan I,O,I,X ve Y harflerinin kullanılması yoluyla,

2 - Kullanılmakta olan iki harfin yanına bir üçüncü harfin eklenmesiyle; CNA, CNB, CNC, v.s. Bu düzen yenilerde KF sınıfında A.B.D. Eyaletler hukuku alt sınıflamasında kullanılmaktadır KFC, KFN gibi.

3 - Kullanılmamış numaraları ve iki harfleri kullanmayoluyla,

4 - Kullanılmakta olan numaraları ondalıklı olarak geliştirme yoluyla,

5 - Cutter numarasını daha da ayrıntılı kullanmak yoluyla,

Bu yöntemlerden yalnızca son üçü kullanıla gelmiştir. İlk iki yöntem (KF dışında) kullanılmamıştır. 10/

### K (Hukuk) Sınıflamasının Gelişmesi:

Kongre Kütüphanesi Sınıflama dizgesi 1900 lerin başında oluşturulmaya başlandığı zaman hukuk dalının sınıflaması da düşünülmüş, bu sınıf için K harfi ayrılmıştı. Ancak, aradan geçen bunca süreye karşın hukuk şeması tümüyle oluşturulmamıştır. Bunun nedenleri arasında, bu işi yapabilecek yeterli eleman ve paranın olmayışı yanında, hukuk konusunun sınıflamasının gerekli olmadığına olan inancın geniş olarak yaygınlığı sayılabilir.<sup>11/</sup> Diğer yandan, Kongre Kütüphanesi Sınıflama dizgesinin yapısı, hukukla ilgili materyalin diğer sınıflar içinde dağılmasında elverişliydi.<sup>12/</sup> Örneğin; iş hukuku ile ilgili olan materyal ED; eğitim yasasıyla ilgili olanlar LB; v.b. sınıfları içinde yer alabiliyordu.

Bu nedenlerle, diğer sınıflar tamamlandı 1939 yılına kadar basmaları yapılmış olmasına karşın, K (hukuk) şeması hazırlanamamıştır.

Amerikan Hukuk Kütüphaneleri Derneği'nin (AALL) 1907 yılında yapılan ilk toplantısında, hukuk yazınının sınıflaması ilk kez bir açık oturum konusu olmuştur. Onu izleyen yıl yapılan, Ulusal Eyalet Kütüphaneleri Derneği'nin (NASL) 11. yıllık toplantısında da bir bildirinin konusunu oluşturmuştur. O zamanlar, hukuk yazınının sınıflamasına çok güçlü bir karşı çıkış bulunduğu için taraftarlar sınıflamanın nasıl yapılacağı konusunda değil, ancak, hukuk yazınının abecesel düzenlenmesi yerine, sınıflamasına yararları üzerinde oluyordu.<sup>13/</sup>

Yabancı hukuk yazınının sınıflandırılması gereğini vurgulayan ve böyle bir dizgenin genel çizgilerini

saptayan bir yazı bir Amerikan kütüphanecilik dergisinde ilk kez 1923 yılında gözüktü. Ama, bir sınıflama şemasının basılması 15 yıl daha aldı. 1938 yılında Columbia Üniversitesi Hukuk Kütüphanesi, yabancı hukuk dermesinin yeniden sınıflaması için, A. Arthur Shiller tarafından geliştirilen sınıflama şemasını bir rapor halinde yayınladı.<sup>14/</sup>

Hukuk konusunun sınıflamasının savsaklanmasında bir amaç olmadığı açıktır. Kütüphane yetkilileri dizinler ve digest'ler (içtihat külliyyatı) hazırlayarak herşeyi yaptıklarına inanıyorlardı. Uzun yıllar Kongre Hukuk Kütüphanesi'nde (Law Library of Congress) çalışanlar, diğer birçok hukuk kütüphanecisi ile birlikte, hukuk yazını için tam bir sınıflamanın ne gerekli ne de istenir olduğu duygusunu bölüştüler.<sup>15/</sup>

Bununla beraber, hukuk yazınının sınıflaması için bireysel çalışmalar sürüyordu. Dewey Onlu Sınıflama, Cutter Genişler Sınıflama gibi evrensel sınıflama dizgeleri dışında, James Duff Brown, Henry E. Bliss, S. R. Ranganathan, Otto Hartwig, Ernest C. Richardson, Joseph C. Rowell ve başkalarının sınıflama dizgelerinde hukuk şemasına yer veriliyordu.<sup>16/</sup>

Öte yandan, Kongre Kütüphanesi Sınıflama dizgesinde, K (Hukuk) sınıfının oluşturulması çabaları çok ağır ilerliyordu. 1914 yılına gelindiği zaman yalnızca hukuk ve din eski sınıflama dizgesinde kalmışlardı. Daha sonraki yirmi yıl Kongre Kütüphanesi başka konularla ilgilenmek zorunda kaldı, özellikle etkin bir sağlama programı ile uğraştı.<sup>17/</sup>



Hukuk yazınının sınıflaması ile ilgili olarak kütüphanelerin tutumları 1940 lardan sonra değişti. II. Dünya Savaşı Amerika Birleşik Devletleri'nde yabancı hukuk dizgeleri ile ilgili okuyucu isteklerinin hızla çoğalmasına neden oldu. Bir başka etki de, yşnetim hukukunun hızla gelişmesi ve insan eylemlerinin daha çok alanına yayılması olmuştur. Sonuç olarak, hukuk dersinin daha önce benzeri görülmemiş bir biçimde büyümesi, sistematik düzenlenmesi gereğini artırmıştır. Bu etkiler, Kongre Kütüphanesi Sınıflaması'nı kullanan kütüphaneler, genel kütüphaneler ve genel hukuk kütüphaneleri tarafından duyulmuştur. Bu güçlerin ortak etkileri Kongre Kütüphanesi, diğer kütüphaneler ve derneklerin, özellikle Amerikan Hukuk Kütüphaneleri Derneği'nin etkin biçimde işbirliği yapmaları sonucunu doğurdu. İlk olarak 1949 yılında Kongre Kütüphanesi Hukuk Sınıflaması Kurulu ile Amerikan Hukuk Kütüphaneleri Derneği'nin Kongre Kütüphanesi ile İşbirliği Kurulu'nun yaptığı ortak toplantıda, K sınıfının alanı ve genel çizgileri üzerinde anlaşmaya varıldı. "Hukuk sınıflaması için geçici rapor" hazırlandı. O zamandan beri Kongre Kütüphanesi'nin çalışmalarında bu rapor temel alınmıştır.<sup>18/</sup>

Yine o yıllarda hukuk kütüphaneleri arasında, yalnızca Kongre Hukuk Kütüphanesi'nin özel gereksinmesi için değil, diğer Amerikan hukuk kütüphaneleri için de, Anglo-Amerikan hukukunun sınıflamasına karşı olanakla birlikte, zorunlu bir gereksinme olduğu kenısında olmalarına karşın, yabancı hukukun sınıflanmasında görüş birliği oluşmuştu.<sup>19/</sup>

Werner B. Ellinger, 1952 yılında yabancı hukuk sınıflamasının geliştirilmesi için görevlendirildi. Birkaç konunun ana çizgilerinin hazırlanmasına karar verildi. İlk önce, Kongre Hukuk Kütüphanesi içinde büyük bir yer kapsayan Alman hukuku ile ilgili çalışma taslağının hazırlanılmasına başlandı. 1952 ile 1959 yılları arasında dokuz çalışma taslağı hazırlandı. Bunların biri dışında diğerleri belirli hukuk dizgelerinin dizgesel konu düzenlemelerinin ana çizgilerini oluşturuyordu. Bunlardan 8 no.lu çalışma taslağı yalnızca bir incelemedir.

- 1 - Çağdaş Alman Hukuku (1953)
- 2 - Roma Hukuku (1953)
- 3 - Alman Hukuk Tarihi (1954)
- 4 - Kilise Hukuku (1955)
- 5 - Çin Hukuku (1955)
- 6 - İngiliz Hukuku (1956)
- 7 - Japon Hukuku (1958)
- 8 - Amerikan Hukukunun Sınıflaması; bir inceleme, (1959)
- 9 - A.B.D. Hukuku (1959. Gsz. geç. 1960)<sup>20/</sup>

Anglo-Amerikan hukuku ile ilgili yeni gelişmeler 1958 yılında yer aldı. Daha önceleri hukuk sınıflamasını yadsımış olan, içlerinde Kongre Hukuk Kütüphanesi'nin de bulunduğu büyük hukuk kütüphaneleri, özellikle Kongre Kütüphanesi Sınıflama dizgesini kullanan üniversite kütüphaneleri ve çoğalan sayıda diğer hukuk kütüphaneleri, hukuk sınıflamasının geliştirilmesi için Kongre Kütüphanesi'ni sıkıştırılamaya başladılar. 1959 yılında kurulan Danışma Kurulu çıkış noktası olarak 9 no.lu çalışma tas-

lağını olarak çalışmalarına başladı.<sup>21/</sup> Birçok kurul toplantısı ve uzun çalışmalar sonucu bugünkü KF (A.B.D.hukuku) şeması oluştu.<sup>22/</sup>

Diğer yandan, genel olarak hukuk sınıflaması üzerindeki çalışmalar sürüyordu. 1970 yılında K (Hukuk) sınıfı şemasının genel çizgileri yayımlandı.

### SINIF K GENEL ŞEMASI

#### (ÖZET)

- K Genel: Süreli yayınlar. Hukuk felsefesi.  
Hukuk bilimi. Karşılaştırmalı hukuk.  
Uluslararası hukuk.
- KBB Eski Çağ Hukuku
- KBD Roma Hukuku  
Teokratik (Dincierki) Hukuk Dizgeleri  
Hiristiyan
- KBG Kilise Hukuku (Çanon)
- KBU Ortodoks
- KBJ Diğer Hiristiyan
- KBL İslam
- KBM Yahudi
- KBP Diğer
- KD Birleşik Krallık. Anglo-Amerikan Hukuku  
Genel  
Genel olarak İngiliz Uluslar Topluluğu  
içinde  
İngiltere ve Galler Ülkesi  
İskoçya. İskoç Hukuku  
Kuzey İrlanda

- KD Birleşik Krallık....- devam ediyor  
Isle of Man  
Angló-Norman Adaları (Channel Islands)  
İrlanda
- KE Kanada
- KEZ St. Pierre ve Micuelon  
Cronlend
- KF Amerika Birleşik Devletleri  
Latin Amerika
- KG Genel
- KGC Meksika
- KGE Orta Amerika  
Genel  
İngiliz Hondurası  
Guatemala  
El Salvador  
Honduras  
Nikaragua  
Kosta Rika  
Panama  
Kanal Bölgesi (Canal Zone)
- KGK Batı Hint Adaları  
Genel. Bölgesel Örgütlenme  
Koloni ve Koloni Öncesi Hukuku  
İngiliz Batı Hint Adaları  
Fransız Batı Hint Adaları  
Hollanda Antilleri  
Tek Adalar ve Hukuk Dizgeleri

## Latin Amerika 7 devam ediyor

## Güney Amerika

KH	Genel
	Koloni Hukuk Dizgesi
KHA	Arjantin
KHB	Bolivya
	Brezilya
KHC	Şili
	Kolombiya
KHE	Ekvador
KHF	Fransız Guyanası
KHG	Guyana
KHP	Paraguay
	Peru
KHS	Surinam
KHU	Uruguay
KHV	Venezuela
KHX	Güney Pasifik Adaları
	Güney Atlantik Adaları

## Avrupa

KJ	Genel
	Bölgesel Federasyonlar
	Batı Avrupa
	Genel
	Bölgesel Federasyonlar
KJB	Portekiz
KJD	İspanya
	Andorra
	Cebelitarık
	Malta

## Avrupa

## Batı Avrupa - devam ediyor

KJF	İtalya
	San Marino
	Vatikan
KJJ	Fransa. Fransız Birliği (Genel)
	Monako
	Aşağı Ülkeler. Lüksemburg
KJM	Genel
	Lüksemburg
	Belçika
KJN	Hollanda

## Orta Avrupa

KK	Genel
KKC	Almanya. Almanya Birleşik Cumhuriyeti
	Almanya Demokratik Cumhuriyeti
KKH	İsviçre
	Liechtenstein
KKL	Avusturya
KKN	Macaristan
KKF	Çekoslovakya
KKR	Polonya

## Güney Avrupa

KL	Genel
KLC	Yugoslavya
KLE	Arnavutluk
KLG	Yunanistan
KJK	Bulgaristan
KLM	Romanya

## Avrupa - devam ediyor

- KLP Kuzey Avrupa. İskandinavya  
Genel  
Denimarka  
Norveç  
İsveç  
Finlandiya  
İslanda
- KM Sovyetler Birliği  
Asya
- KP Genel  
Güneybatı Asya. Yakın Doğu
- KPA Genel  
Tarihi Ülkeler  
Kıbrıs  
Türkiye  
Irak. Mezopotamya  
Lübnan  
Suriye
- KPD İsrail. Filistin
- KPF Ürdün. Eski Ürdün Devleti  
Suudi Arabistan  
Kuveyt  
Basra Körfezi Devletleri  
Genel. Federasyon  
Bahreyn. Katar  
Maskat ve Umman  
Yemen  
Güney Yemen  
İran

## Asya - devam ediyor

## Güney Asya

KPK	Genel
	Afganistan
KPL	Pakistan
KPN	Hindistan
	Nepal
	Sikkim
	Bhutan
	Seylan
	Maldiv Adaları

## Güneydoğu Asya. Uzak Doğu

KQ	Genel
	Güneydoğu Asya
	Uzak Doğu
KQB	Burma
	Tayland
	Malezya
	Singapur
	Hindçini (1899-1946)
	Kamboçya
	Laos
	Vietnam
KQE	Endonezya
KQH	Portekiz Timoru
	Cocos (Keeling) Adası
	Christmas Adası
	Ashmore ve Cartier Adaları
	Filipinler



Asya

Güneydoğu Asya. Uzak Doğu -devam ediyor

KCK Çin. Çin Halk Cumhuriyeti

Tonga

KCP Japonya

KQS Kore

Kuzey Kore

Güney Kore

Afrika

KR Genel

Bölgesel Örgütler

KRB Kuzey Afrika

Genel

Mısır. Birleşik Arap Cumhuriyeti

Eski Berber Devletleri

Libya

Tunus

Cezayir

Fas

İspanya Batı Afrika

KRD Doğu Afrika

Genel

Sudan

Etiyopya

Eritre

Afarlar ve Issarlar (Afar and Issars)

Somali Cumhuriyeti

KRG Batı Afrika

Genel

## Afrika

- KRG Batı Afrika - devam ediyor
- Fransız Batı Afrikası(1854/93-1960)
  - İngiliz Batı Afrikası (1787/1896 - 1957/1961)
  - Moritanyas
  - Senegal
  - Malı
  - Gambiya
  - Portekiz Ginesi
  - Gine
  - Sierra Leone
  - Liberya
  - Fildişi Sahili
  - Gana
  - Yukarı Volta
  - Togo
  - Dahomey
  - Nijer
  - Nijerya
- KRK Orta Afrika
- Genel
  - Fransız Ekvator Afrikası (1884-1960)
  - Çad
  - Orta Afrika Cumhuriyeti
  - Kamerun
  - Ekvator Ginesi
  - Gabon
  - Kongo Cumhuriyeti (Brazzaville)

## Afrika

- KRK Orta Afrika - devam ediyor  
 Kongo Demokratik Cumhuriyeti(Kinshasa)  
 İngiliz Doğu Afrikası (1890/1920 -  
 1962/1964)  
 Doğu Afrika Topluluğu  
 Uganda  
 Kenya  
 Ruanda  
 Burundi  
 Tanzanya  
 Tengenika  
 Zengibar ve Pembe  
 Malawi  
 Angola (Portekiz Batı Afrikası)  
 Zambiya
- Güney Afrika
- KRL Genel  
 Mozambik  
 Rodezya (Güney Rodezya)  
 Botswana
- KRM Güney Afrika Cumhuriyeti  
 Güney-Batı Afrika
- KRC Swaziland  
 Lesotho  
 Malagasi Cumhuriyeti  
 Atlas Okyanusundaki Adalar  
 Hint Okyanusundaki Adalar  
 Madagaskar, bak: Malagasi Cumhuriyeti

Avustralya. Yeni Zelanda. Okyanusya

Antartika

KTA Avustralya

KTC Yeni Zelanda

KTF Okyanusya

Melanezya

Neuru

Mikronezya

Trust Territory of Pacific Island

Guam

Gilbert ve Ellice Adaları

Polinezya

Fransız Polinezyası

Amerikan Samoası

Batı Samoası

KTJ Antartika

(KX) Devletler Genel Hukuku için isteğe bağımlı sınıflandırma<sup>23/</sup>

Bu özette yalnızca 2 li ya da 3 lü olarak harf sınıflandırmaları verilmiştir. Sayısal sınıflandırma her bir hukuk dizgesinin sınıflandırılması sonucunda belirlenecektir.<sup>24/</sup>

Yukarıda verilen genel sınıflandırmaları içinde çalışmalar sürdürülmektedir. Bugüne kadar sınıf KF dışında, sınıf KD, Birleşik Krallık ve İrlanda Hukuku basılmıştır.<sup>25/</sup> Öte yandan, sınıf KE Kanada hukuku, Kanada Ulusal Kütüphanesi ile işbirliği yapılarak geliştirilmektedir. Ayrıca, sınıf K, Genel hukuk ve sınıf KKC Almanya hukuku üzerindeki çalışmalar sürdürülmektedir.<sup>26/</sup>

## II. BÖLÜMÜN DİPNOTLARI

- 1/ Imroth, John Phillip. A Guide to the Library of Congress Classification. 2. bs. Littleton, Colo.: Libraries Unlimited, Inc., 1971, s. 13.
- 2/ Johnston, William Dawson. History of the Library of Congress, 1800-1864. Washington: Government Printing Office, 1904, s.49. (Eserin kendisi görülenemiştir. Imroth, a.g.e. ss.13-14 ten alınmıştır.)
- 3/ Imroth, y.a.g.e., s.14
- 4/ Johnston, y.a.g.e., ss. 145-46.
- 5/ Imroth, y.a.g.e., s.17.
- 6/ Sayers, W. C. Berwick. A Manual of Classification for Librarians. 4. bs. Tamamen gözden geçirilmiş, bir kısmı Arthur Maltby tarafından yeniden yazılmıştır. London: Andre Deutsch, 1967, ss. 195-96.
- 7/ Angell, Richard S. "Development of Classification at the Library of Congress". Law Library Journal. 57:353, (1964).
- 8/ Jyner, Bohdan S. Introduction to Cataloging and Classification. 4. bs. Littleton, Colo.: Libraries Unlimited, Inc., 1971, s. 247.
- 9/ Bu tablo L.C. Processing Department tarafından hazırlanmıştır.
- 10/ Imroth, y.a.g.e., s. 54.
- 11/ Evans, Martha M. " A History of the Development of Classification K (Law) at the Library of Congress". Law Library Journal. 62: 25 (1969).
- 12/ Angell, y.a.g.e., s. 355.

- 13/ Ellinger, Varner B. "Classification of Law at the Library of Congress, 1949-1968". Law Library Journal 61: 224 (1968).
- 14/ Ellinger, a.g.e., s. 224.
- 15/ Evans, y.a.g.e., s. 26.
- 16/ Daha geniş bilgi için bakınız: Ornan, Oscar C. "Law Classification: Latest Phase". Library Quarterly. 11: 210-17 (1941). ve Ellinger, Varner B. "Subject Classification of Law". Library Quarterly. 19: 79-104 (1949).
- 17/ Evans, y.a.g.e., s. 27.
- 18/ Angell, y.a.g.e., s. 355.
- 19/ Ellinger, y.a.g.e., s. 225.
- 20/ Angell, y.a.g.e., s. 356. ve Ellinger, a.g.e., s.225.
- 21/ Ellinger, a.g.e., s. 226.
- 22/ Daha geniş bilgi için bakınız: Evans, y.a.g.e.
- 23/ L.C. Classification - Additions and Changes. Liste. 157., ss. 36-42.
- 24/ A.g.e., s.36.
- 25/ U.S. Library of Congress. Subject Cataloging Division. Classification. Class K. Subclass KD: Law of the United Kingdom and Ireland. Washington:1973.
- 26/ L.C. Information Bulletin. 34: A-9 (Ocak 10, 1975)

### III. BÖLÜM

#### TÜRK HUKUKUNUN SINIFLANDIRILMASI

##### Türk Hukuk Tarihinin Dönemleri:

Türklerin 1071 Malazgirt Meydan Savaşından sonra Anadolu'ya kesin olarak yerleştikleri bilinmektedir. Bu tarihle Türk tarihi iki büyük döneme ayrılmaktadır. 1) 1071 den önceki dönem, 2) 1071 den sonraki dönem. 1071 den sonra Anadolu'ya yerleşen Türkler burada daha önceden yerleşik olan ulusların etkilerinde kalmış, onları etkilenmiş, özümlemiş, benimsemiş olsalar da bu olay Türkler'de hukuksal bakımdan bir değişmeye neden olmamıştır. Türk hukuk tarihinin büyük dönemeç noktaları: 1) Türkler'in İslamiyeti kabulü; 2) Tanzimatın ilanı; 3) Cumhuriyetin ilanıdır. Bu nedenle, Türk hukuk tarihi de dört büyük döneme ayrılmaktadır:

1) İslamiyet'ten önceki dönem: Çoğu göçebe ve azı yerleşik olarak Ortaasya'da yaşamış olan Türkler'in kendilerine özgü bir hukuku benimsemiş oldukları dönemdir.

2) İslamiyet'in benimsenmesiyle başlayan, İslam kültür ve hukukunun egemen olduğu dönemdir.

3) Tanzimat'ın ilanından sonraki dönem: Tanzimat fermanının ilanı ile başlayan ve batı kültürünün etkisinde kalınmaya başlandığı, ancak İslam kültür ve hukukundan tümüyle vazgeçilmediği dönemdir.

4) Cumhuriyet'ten sonraki dönem: Cumhuriyet'in ilanı ile başlayan, batı kültür ve hukukunun tümüyle etkisinde kalındığı dönem.<sup>1/</sup>

#### Türk Hukukunun Sınıflandırılması:

Bugünkü Türk hukuku, Roma hukukundan etkilenmiş olan Batı Avrupa hukukunun etkisi altında kalmıştır. Bu nedenle, Roma hukukundan etkilenmemiş olan Anglo-Amerikan hukukunun tersine, pozitif hukukun bölünmesi görüşünü benimsemiştir.

Roma hukukundan etkilenmiş hukukların hemen hepsi bütün karşı çıkışlara karşın, pozitif hukukun bölünmesinden yana olmuşlardır. Roma hukukçuları tarafından ortaya atılmış olan ayırım, hukukun özel hukuk ve kamu hukuku olarak bölünmesidir. Bu ayırım bugünkü Türk hukukunu ve hukuk öğretimini de etkisi altında bulundurmaktadır.

Özel hukuk - kamu hukuku ayırımının uygulamada bir değeri olabilmesi, bir hukuk dalının ayırındaki yerinin septenabilmesiyle olanaklıdır.

Hukuk dallarının bu ikili ayırım içerisindeki yerini bulmak için birçok ölçüt ileri sürülmüştür. Bunlardan "egemenlik ölçütü" Türk hukukunda benimsenmiştir. Bu ölçüt hukuksal ilişkilerin taraflarını çözününe almaktadır. Eşit kişiler arasındaki hukuksal ilişkileri düzenleyen kurallar özel hukuk kurallarıdır. Toplum içerisindeki üstün güç olan devlet ile onun uyruğuna bağlı kişiler arasındaki hukuksal ilişkileri düzenleyen kurallar ise kamu hukukuna girmektedir.



Günümüzde devlet her zaman üstün güç olarak, yani egemenlik hakkına dayanarak hareket etmemektedir. Devlet birçok durumlarda kamu otoritesine dayanmadan bireylerle ilişkiler kurmaktadır. Örneğin, devlet kurumlarının bina kiralaması ya da yiyecek, yakacak maddesi almasına ilişkin sözleşmelerde devletin egemenlik hakkından söz etmeye olanak yoktur. Devletin egemenlik gücüne dayanarak giriştiği hukuksal ilişkiler bir kamu hukuku ilişkisidir. Bu ilişkiyi düzenleyen kurallar da kamu hukuku kurallarıdır.<sup>2/</sup>

Yukarıda belirtildiği gibi Türk hukuku, özel hukuk ve kamu hukuku ayırımını benimsemektedir. Bu nedenle, Türk hukukunun sınıflamasını yaparken öncelikle bu iki büyük sınıfa ayırmak gerekmektedir.

#### Türk Özel Hukuku:

Türk özel hukukunun tarihsel gelişimini de, Türk hukuk tarihinin dönemleri içinde incelemek gerekmektedir. İslamiyet'ten önceki Türk hukuku temel yapısıyla örf ve adet hukukudur. İslamiyet'ten önceki Türk devletlerinin hukuku yazılı bir yasadan yoksundur. Uygur hukuku bakımından önem taşıyan "Kudatga Bilig" bile yazılı hukuk kuralı getirmemiştir.

Türkler'in İslamiyet'i benimsemesinden sonra, İslam hukukunun etkisi altında kalmıştır. İslam hukukunun temeli araşların örf ve adet hukukudur. Bu örf ve adet hukuku daha yüksek ve ileri ilkelere bağlanarak sağlamlaştırılmıştır.

Dinsel temellerin toplumsal gelişmenin akışına

ayak uyduramayacağı zamanla anlaşılmalıdır. Tarihsel Gülhane Hatt-ı Hümayunu'nun 1839 yılında okunması, yasalastırmaaya yönelen ilk çabadır.

1839 Tanzimat fermanının, özel hukuk alanındaki ilk ürünü Kanunnâme-i Ticari olmuştur. Bu yasa 1807 tarihli Fransız Ticaret Yasası'nın bir kısmının çevirisi- dir. Kanunnâme-i Ticari değişik tarihlerde yapılan ek- lerle tamamlanmıştır. 1864 yılında Kanunnâme-i Hümayunu Ticaret-i Bahriye çıkarılmıştır. Ticaret hukuku alanın- daki yasalastırma hareketini medeni hukuk izleyememiştir.

Gülhane Hatt-ı Hümayunu ile birlikte Türk huku- kunda batıya yönelik yasalastırma hareketleri başlamış- tir. Bu hareket Osmanlı İmparatorluğu'nun çeviri yoluyla yavaş yavaş batı yasalarını almasına yol açmıştır. Cumhuriyet döneminde, İslam hukuku tamamen bırakılmış ve Batı Avrupa'ya yönelinmiştir. Bugünkü hukukumuzun teme- lini Batı Avrupa hukuku oluşturmaktadır.<sup>3/</sup>

Özel hukukun ana dalı medeni hukuktur. Bunun hemen yanında ticaret hukuku gelmektedir. Bu iki dalın, medeni hukuk ve ticaret hukukunun, özel hukukun dalları olduğu konusunda hiçbir kuşku yoktur.

Pozitif hukukun hukuk usulü, iş hukuku, devletler hususi hukuku dallarının özel hukuk içerisinde olup olma- dıkları tartışmalıdır. Bu üç hukuk dalından devletler hususi hukuku hiç değilse Romanist hukuk dizgesini benim- semiş devletler yönünden, bu arada Romanist hukuk dizge- sine bağlı olan Türk hukuku yönünden özel hukuk içerisin- de incelenmektedir.

İş hukuku ile devlet zayıf olan işçileri korumak

saacı ile hizmet akdi alanına el atmıştır. Devlet özel hukuk kuralları yanında kamu hukuku kuralları ile işverene bir takım yükümlülükler getirmiştir. Bu nedenle, iş hukukunun özel hukuk - kamu hukuku ayırımındaki yerinin saptanması sorunu ortaya çıkmıştır. Ancak, Türk hukukunda iş hukuku özel hukuk içerisinde incelenmektedir.

Hukuk usulü devletin mahkemelerinin kuruluşunu ve işleyişini düzenleyen kuralları getirmektedir. Hukuk usulü, devletin mahkemelerinin adalet dağıtımında izliyecekleri usulleri göstermesi nedeniyle kamu hukuku içerisinde yer almaktadır. Bu yüzden, hukuk usulüne kamu hukuku içinde yer verilmiştir.<sup>4/</sup>

Yukarıda özel hukukun iki önemli dalı olan medeni hukuk ve ticaret hukukundan söz etmiştik. Bunlardan medeni hukuk içine giren hukuk dallarını da şöyle sıralayabiliriz: Kişi hukuku, aile hukuku, mamelek hukuku ki, bunların içinde eşya hukuku, miras hukuku ve borçlar hukuku yer almaktadır.

Ticaret hukukunun dalları ise; şirketler hukuku, kıymetli evrak hukuku, deniz ticaret hukuku dallarıdır.

Bunlar dışında sigorta hukuku, ulaştırma hukuku, fikri ve sınai haklar da özel hukuk içinde incelenmektedir.

#### Türk Kamu Hukuku:

Türk toplumunda kamu hukukunun gelişimini de İslamiyet'ten önce ve sonra diye ikiye ayırarak özetleyebiliriz.

Bu ayırım içerisinde, İslamiyet'ten önceki Türk toplumlarında kamu hukukunun yeri, özellikle günümüzdeki

yağantılar açısından önemli sayılamaz. İslamiyet'ten önceki Türk toplumları feodal toplum yapısına dayalıdır. Hun ve Göktürk devletleri bir şef etrafında toplanmış kabileler birliğinden oluşmuştur. Kağan (ya da Kean) denilen şef gücünü tanrıdan almaktadır. Kağan ölünceye değin iktidarda kalmaktadır. Ülkenin yönetimini tek başına değil bütün ailesiyle birlikte yürütmüştür. Bu gelişme devlet ve ülkenin hükümdarın ortak mülkü niteliğini kazınmasına yol açmıştır. Hükümdarın en önemli görevleri kabileleri birarada tutmak ve dışa karşı güvenliğini sağlamaktır.

Belirtilen gelenekler İslamiyet'in benimsenmesinden sonra da sürdürülmüştür. İslamiyet'in kabulünden sonraki Karahanlar ve Selçuklar'da da devlet bütün hükümdar ailesi tarafından yönetilmiştir. Hükümdar dinsel temellere geleneklere aykırı olmamak koşuluyla istediğini yapmakta özgürdür. Bu nedenle, gerçek anlamda hukuk devletinden söz etmek yetersizdir. Feodal nitelikteki düzen İslamiyet'in kabulünden sonra da devam etmiştir.

Selçuk İmparatorluğu'nun yıkılmasından sonra kurulan Osmanlı devleti de, kendisinden önceki feodal devlet düzenini sürdürmüştür. Osmanlı devleti teokratik düzen içinde din ve devlet işlerini birleştirmiştir. Devlet siyasal ve hukuksal yapısı bakımından dinsel temelle dayandırılmıştır. Devletin hükümdardan ayrı bir varlığı söz konusu değildir. Hükümdar ancak ana yasa niteliği taşıyan İslam dininin kuralları ile bağlıdır.

Devletin kurumlar açısından temel dayanağını askeri örgütler oluşturmuştur. İdaresel örgütlenme ise

askeri temellere göre düzenlenmiştir. Padişah kamu kesiminde gerekli gördüğü düzenleme ve önlemi alma yetkisine sahip kılınmıştır. Devletin yüksek yönetimi doğrudan Coğruya hükümdar tarafından sağlanmıştır. Devletin yüksek sivil ve askeri yönetimi aynı mekanda birleştirilmiştir. Veziri azam, vezirler, beylerbeyi, sancak beyleri hem yöneticilik, hem de askeri komutanlık görevlerini bünyesinde yürütmüşlerdir.

Devletin otoritesinin zayıflaması üzerine alınan kararların mülki idare merkezlerinde uygulanmasında zorluklarla karşılaşılması. Ülkede merkezi otoriteyi ve buyrukların yerine getirilmesini sağlamak amacıyla 1807 yılında Sened-i İttifak imzalanmıştır. Sened-i İttifak, padişahın egemenliğinin salt olmadığı ve sınırları bulunduğu temelini getirmiştir.

Gerçekte Türk kamu hukukuna çok önemli yenilikler getirmeyen Sened-i İttifak padişah tarafından ilk uygulan zaaında yürürlükten kaldırılmıştır. 1839 da ilan olunan Tanzimat fermanı, yenilikler yönünden önemli bir deneme olarak düşünülebilir. Bu fermanla padişahın bileyin hak ve özgürlüklerine dokunamayacağı, egemenliğin kullandırılmasında yasaya uyulacağı, yargıda, yönetimde, maddiyede yenilikler yapılacağı öne sürülmektedir. Bu vaadlere karşın padişahların egemenlik ve devlet başkanlığı anlayışında bir değişiklik olmamıştır. Kamu hukuku alanında ilk önemli gelişme 19 mayıs 1869 tarihinde Şurayı Devlet'in kuruluş olmasıdır. Bu yenileşme çabaları sonucu 1876 ve 1909 tarihlerinde iki Kanun-u Esasi yürürlüğe girmiştir. Bu iki Anayasa da batı örneklerinden ye-

hazırlanarak hazırlanmışlardır. Ancak, bu anayasaların getirdikleri sınırlı hak ve özgürlükler bile uygulanma olanağı bulamamış askıda kalmıştır.

Ulusal mücadele döneminin başlamasından sonra 20 Ocak 1921 tarihinde Teşkilatı Esasiye Kanunu yürürlüğe konulmuştur. Bu Anayasa, rejimin temel ilkesinin ulusal egemenlik olduğunu kabul etmiştir. Siyasal iktidar güçler birliği denilen anlayışa göre örgütlenmiştir. Bu biçimiyle 1921 Anayasa'sı olağanüstü dönemlere özgü bir yönetim türü getirmiştir. Cumhuriyet'in kurulmasından sonra yürürlüğe giren 1924 Anayasa'sı da tartışmalara marşın, güçler birliği temelinde dayanmıştır. 1924 Anayasa'sında Büyük Millet Meclisi'nin ulus adına egemenlik hakkını kullanacağı ilkesi, rejimin ruhunun parlamento olduğu temeli yer almaktadır. 1924 Anayasa'sı 1961 yılında yerini yeni Anayasa'ya bırakmıştır. 1961 Anayasa'sı çeşitli tarihlerde değişikliklere uğramıştır. Bunlar arasında 20.9.1971 tarihli ve 1488 sayılı değişiklik en önemlilerinden biridir.<sup>5/</sup>

1961 Anayasa'sı temel olarak milli devlet, demokratik devlet, hukuk devleti, laik devlet, sosyal devlet ilkelerini benimsemektedir.

Kamu hukuku devletin yapısını, örgütlenme biçimini inceleyen ve devletin özel hukuk alanına girmeyen ilişkilerini kapsayan bir hukuk dizgesidir. Bu hukuk dizgesi içine Anayasa hukuku, idare hukuku, ceza hukuku, yargılama hukuku ve mali hukuk dalları girmektedir. Devletler umumi hukuku ile iç hukukun ilişkileri kamu hukuku ayırımı içinde incelenmektedir.

## III. BÖLÜMÜN DİFNÖTLARI

- 1/ Üçok, Doşkun; Muncu, Ahmet. Türk Hukuk Tarihi: Ders Kitabı. Ankara: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi, 1976, ss. 3-4.
- 2/ Göger, İrdoğan. Hukuk Başlangıcı Dersleri. Ankara: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi, 1976, ss.63-65.
- 3/ Göger, a.g.e., ss. 111-13.
- 4/ Göger, a.g.e., ss. 109-10.
- 5/ Göger, a.g.e., ss. 187-90.

#### IV? BÖLÜM

### TÜRK HUKUKU SINIFLAMA BEMASININ OLUŞUMU

#### V. E

#### SONUÇ

#### Türk Hukukunun Sınıflama Bemasının Oluşumu:

Romanist hukuk dizgesine bağı olan diğerk hukuk dizgele-  
rinde olduğu gibi Türk hukukunda da özel hukuk - kamu hu-  
kuku ayırımı yapılmaktadır. Hukuk dallarının bu iki ayı-  
rından hangisine girdiğini sağıtmak için kullanılan ölçüt-  
lerden Türk hukukunda benimsenen egemenlik ölçütüne göre,  
eğit kişiler arasındaki hukuksal ilişkileri düzenleyen  
kurallar özel hukuk beldiü içine girilmektedir. Üstün güç  
olan devletin kendi uyruğundaki kişilerle arasındaki hu-  
kuksal ilişkileri düzenleyen kuralların ise, kamu hukuku  
beldiü içine girdiğı kabul edilmektedir.

Eğit kişiler arasındaki hukuksal ilişkileri dü-  
zenleyen özel hukuk kurallarının temelini medeni hukuk  
oluşturmaktadır. Kişi hukuku; evlenme, boşanma ve bısım-  
lık ilişkilerini düzenleyen eile hukuku; aüliyet, aynı  
şakiler gibi konuları kapsayan eşya hukuku; miras hukuku;  
akitler, haksız fiiller, sebepsiz iktisap kurallarını  
düzenleyen borçlar hukuku; medeni hukukun dallarını mey-  
dana getirmektedir.



Özel hukukun diğer önemli bir dalı ise ticari ilişkilerin kurallarını düzenleyen ticaret hukukudur. Ticari işletme, şirketler hukuku, kıymetli evrak hukuku ticaret hukuku içerisinde yer almaktadır.

İş hukuku, sigorta hukuku, deniz hukuku, hava hukuku, ulaştırma hukuku, devletler hususi hukuku, fikri ve sınai haklar özel hukukun diğer dallarını oluşturmaktadır.

Üstün güç olan devletin kendi uyruğundaki kişilerle arasındaki ilişkileri düzenleyen kamu hukukunun temelini ise, devletin yapısını, organlarını, kişi hak ve özgürlüklerini kapsayan anayasa hukuku olduğu kabul edilmektedir.

Yönetim örgütünü, kamu emekini, kamu kuruluşlarını, yönetim faaliyetlerini ve denetimini konu edinen idare hukuku da kamu hukukunun dallarından biridir.

Suç ve ceza ilişkilerini düzenleyen ceza hukuku; vergi, devlet gelir ve harcamalarını, bütçe konularını içine alan mali hukuk; mahkemelerin kuruluşu ve yargılama usullerinin kurallarını düzenleyen yargılama hukuku; kamu hukukunun konuları içerisinde düşünülmektedir.

Ayrıca, devletler usulî hukuku ile iç hukukun ilişkileri ve ulusal savunma ve askeri hukuk, kamu hukuku içinde sınıflandırılmıştır.

Buna göre Türk hukukunu genel çizgileriyle şöyle sınıflayabiliriz:

Özel hukuk

Devletler hususi hukuku

Medeni hukuk

Kişî hukuku (şahıs hukuku)

Ticaret hukuku

## Özel hukuk

Medeni hukuk - devam ediyor

Aile hukuku

Evllenme

Boşanma

Mal rejimleri

Hısımlık

Vesayet

Aynı haklar (Eşya hukuku)

Zilyedlik

Mülkiyet

Miras hukuku

Borçlar hukuku

Akitler

Haksız fiiller

Sebebsiz iktisap

İfa ve ademi ifanın sonuçları

Borçların üçüncü kişilere etkileri

Müteselsil borçlar

Alacağın temliki ve borcun nakli

Ticaret hukuku

Ticari işletme

Ticaret sicili

Şirketler hukuku

Şirket tipleri

Kıymetli evrak hukuku

Ticari senetler

Bütçe senetleri

Ozel hukuk - devam ediyor

- Ulaştırma hukuku
  - Kara ulaştırması
    - Karayolları
    - Demiryolları
  - Deniz hukuku
    - Deniz kamu hukuku
    - Deniz ticaret hukuku
  - Hava hukuku
    - Hava kamu hukuku
    - Hava özel hukuku
- Sigorta hukuku
  - Özel sigortalar
  - Sosyal sigortalar
  - Deniz sigortaları
  - Hava sigortaları
- İş hukuku
  - İşçi sendikaları
  - Toplu iş sözleşmesi
  - Grev ve lokavt
  - İşveren sendikaları
- Fikri ve sınıai haklar
- Kamu hukuku
  - Anayasa hukuku
    - Devletin organları
  - İdare hukuku
    - Yönetim örgütü
    - İdari faaliyet
    - İdari denetim

Kamu hukuku

İdare hukuku

İdari denetim - devam ediyor

Deniştay

Kamu maliyesi (İali hukuk)

Bütçe. Devlet harcamaları

Vergi hukuku

Yerel yönetimler maliyesi

Ulusal savunma. Askeri hukuk

Askeri kuruluş. Silahlı kuvvetler

Kara kuvvetleri

Deniz kuvvetleri

Hava kuvvetleri

Güvenlik kuvvetleri (Jandarma)

Askeri ceza hukuku ve usulleri

Askeri ceza yasası

Askeri ceza yargılamaları usulü

Askeri mahkemeler

Adalet örgütü ve usul hukuku

Çeşitli mahkemeler

Yargıtay

Hukuk mahkemeleri

Ceza mahkemeleri

Uyuşmazlık mahkemeleri

Yargıçlar ve yargıçlık

Hukuk yargılamaları usulü

Ceza yargılamaları usulü

Özel yargılama usulleri

Cezaların infazı

Kamu hukuku - devam ediyor

    Ceza hukuku

        Çeşitli suçlar

            Kişiyeye karşı işlenen suçlar

            Mülkiyete karşı işlenen suçlar

            Hükümete ve kamu düzenine karşı işlenen  
            suçlar

            Kamu yönetimine karşı işlenen suçlar

            Diğer suçlar

        Çocuk ceza mevzuatı

Yukarıda ana çizgileri verilen Türk hukuku sınıflaması, daha da genişletilerek bir sınıflama şeması oluşturulmaya çalışılmıştır. (Bak. Ek. I)

Hazırlanan bu şemanın siyagelenmesinde, Kongre Kütüphanesi Sınıflaması'nda Türk hukukunun yer aldığı KPA harfleri kullanılmıştır. Sayısal siyagelene olarak da 1 den 1250 ye kadar numaralar verilmiştir. Şema üç ana bölümden oluşmuştur:

KPA 1 - 215 arası; kaynakça, Türkiye Büyük Millet Meclisi dokümanları, içtihatlar, genel yasa dermeleri, Türk hukuk felsefesi, ansiklopediler, hukuk mesleği, Türk hukukuyla ilgili genel eserler, hukuk eğitimi, hukuk dernekleri gibi genel konulara ayrılmıştır.

KPA 220 - 635 arasında özel hukukla ilgili konular yer almıştır.

KPA 751 - 1250 arasında ise, kamu hukukuyla ilgili konular bulunmaktadır.

Sonuç:

Kütüphane sınıflamasının, kütüphane dermesinin tümünü

kapsamaya yönelik olaası gerektiği aşıktır. İncek, çe-  
şitli nedenlerle sınıflama dizgelerinde var olan, ya da  
sonradan ortaya çıkmış bulunan boşlukların doldurulmasına  
ilişkin çalışmalar yapılmaktadır.

Biz de, Kongre Kütüphanesi Sınıflaması'nda Türk  
hukukuyla ilgili boşluğu doldurabilmek amacıyla, topladı-  
ğımız verilere dayanarak bir sınıflama şeması hazırlamaya  
çalıştık.

Kuramsal olarak hazırlanan bu sınıflama şemasının  
birçok eksiklikleri olacağı doğaldır. Şemanın kendisinden  
gelen bu eksiklikler, ya da hukukta yeni konuların  
gelişmesiyle oluşacak olan boşluklar, gereken yerlere ye-  
ni numaraların eklennesiyle giderilebilecektir.

E K L E R

## EK I

### SINIFLAMA ŞEMASI

#### Şemanın kullanılışı:

Kongre Kütüphanesi Sınıflaması K (Hukuk) sınıfı içinde bir alt sınıfı meydana getiren Türk hukuku için harf simgesi olarak KPA harfleri altında yer ayırmıştır. Bu yüzden, Őemamızda KPA harfleri kullanılmıştır.

Türk hukukunun her alt sınıfı için sayısal simgeler verilmiştir. Sınıflanacak kitabın konusuna göre bu numaralar verilecektir. Ayrıntılı sınıf numarası verilmek gerektiğinde, hazırlanmış olan tablolardan (EK II) yararlanılacaktır.

Şemanın kullanımını kolaylaştırmak için bir dizin verilmiştir. (EK III). Dizinin bağıntılı dizin (Relative index) olması için özen gösterilmiştir. Örneğin; "Hükümete karşı işlenen suçlar" başlığı hem "Suçlar, hükümete karşı işlenen" olarak, hem de kendi abecesel sırasına girmiştir. Böylece, birkaç yönden yaklaşım olanağı sağlanmıştır.

#### Örnekler:

1) Nurullah Kunter' in 1974 yılında yayımlanan, Ceza Muhakemesi Hukuku adlı yapıtı;



KPA	Türk hukuku harf simgesi.
1141	Ceza yargılamaları konusunda genel eser- lerin sayısal simgesi.
.A8	Bilimsel eserler için ayrılmış Cutter numarası (Tablo I den)
K8	Yazar numarası (Soyadına göre)
1974	Yapıtın basım yılı.

sınıflama numarasını alacaktır.

2) Pars Esin'in, Türkiye'de İşveren sendikacılığı  
adlı ve 1974 yılında yayımlanan yapıtı ise;

KPA	Türk hukuku simgesi
610	İşveren sendikaları genel numarası
E8	Yazar numarası
1974	Yapıtın basım tarihi

sınıflama numarasını alacaktır.

## TÜRK HUKUKU

KPA

Kaynakça

- 1 Genel
- Türkiye Büyük Millet Meclisi dokümanları
10. Yasa önerileri (Kanun lahiyası)
- Komisyon tutanakları
- 20 Birleşik. Tarihe göre.
- 21 Senato. Tarihe göre.
- 22 Millet Meclisi. Tarihe göre.
- Komisyon raporları
- 25 Birleşik. Tarihe göre.
- 26 Senato. Tarihe Göre.
- 27 Millet Meclisi. Tarihe göre.
- 29 Türkiye Büyük Millet Meclisi kayıtları
- Görüşmeler
- 30 Senato
- 31 Millet Meclisi
- Diğer yasama dokümanları
- 35 Resmi Gazete
- 37 Süreli yayınlar
- Yasalar ve yönetsel düzenlemeler
- 40 Yürürlükteki yasalar
- Yasalaştırma (Kodifikasyon) Yasa değişikliği.
- 41 Yasama dokümanları. Tarihe göre

KPA	Yasalar ve yönetimsel düzenlemeler
	Yasalaştırma (Kodifikasyon) - devam ediyor
42	Yasa komisyonları
44	Yasa değişikliği nerileri
	Yasa derlemeleri
46	Düstur
	Diğer genel derlemeler
	Kapsamlı
50	şerhsiz. Tarihe göre
52	şerhli. Editöre göre, A-Z
54	Seğmeli. Editöre göre, A-Z
55	Yönetimsel düzenlemeler
	İçtihatlar ve ilgili materyaller
	A B
	Bir no. Cutter no.
	0. (1) İçtihatlar
	.1 (2) Kllyatlar
	.4 (4) Genel dizinler
60	Anayasa Mahkemesi (Tablo.A)
62	Yargıtay (Tablo.A)
65	Danıştay (Tablo.A)
67	Uyuşmazlık Mahkemesi (Tablo.A)
68	Sayıştay (Tablo.A)
70,	Diğer mahkemeler, A-Z (Tablo.B)
80	Ansiklopediler
81	Hukuk sözlükleri
90	Biçim kitapları
	Yalnızca genel olanlar. Belirli konu biçim kitapları o konu içinde sınıflanır.

- 95 Süreli yayınlar
- 97 Yıllıklar
- Adli istatistikler
- 100 Genel
- 102 Suçlu istatistikleri
- 104 Çocuk suçları
- 105 Diğer. Konuya göre, A-Z
- 110 Rehberler
- 115 Dernek ve baro süreli yayınları
- 120 Kurultaylar
- Derlemeler
- 125 Monografik diziler
- 126 Birkaç yazarın
- 127 Tek yazarın
- Ceza yargılamaları
- 130 Genel derlemeler
- 131 Belirli suçlar, A-Z
- 133 Belirli yargılamalar. Davalıya göre, A-Z
- 135 Bireysel dava kayıt ve özetleri. Davacıya göre, A-Z
- 140 Hukuk raportörlüğü
- Hukuk Eğitimi
- 150 Süreli yayınlar
- 152 Dernek yayınları
- 154 Kurultaylar. Konferanslar.
- 155 Yıllıklar
- 157 Rehberler
- 160 Hukuk fakülteleri katalog ve dergileri, fakülteye göre, A-Z

Hukuk eğitimi - devam ediyor.

- 163 Genel eserler. Standartlar. Eleştiri.
- 165 Öğrenim ve Öğretim
- 170 Öğrencilerin kılavuz ve ders kitapları  
Hukuk öğrencileri
- 175 Genel
- 180 Hukuk fakülteleri, A-Z  
Herbirinin altında: (Cutter no. su  
kullanılarak)  
XA4 Yıllıklar  
XA7 Tarihçe  
XA9-Z Özel konular, A-Z
- 182 Hukuk dernekleri, A-Z  
.Ç3 Çağdaş Hukukçular Derneği  
.T9 Türk Hukukçular Birliği
- Hukuk mesleği
- 185 Genel olarak (III)
- 186 Belirli yönleri. Hukukçu ve toplum
- 188 Mesleğin çeşitli branşları  
.04 Ceza hukukçuları
- Hukukun uygulanması
- 190 Genel (III)  
Hukuk ahlakı
- 193 Genel (I)  
Hukukun uygulanması ekonomisi
- 195 Genel (I)
- 196 Ücretler (I)  
Barolar
- 200 Genel (I)

## Hukuk mesleği

## Barolar

Genel - devam ediyor

201 Türkiye Barolar Birliği

202 Yerel barolar, A-Z

## Tarihçe

## Genel

205 Kaynaklar

207 Genel eserler (III)

209 Belirli yönleri. Yabancı hukukun (Örnek:  
Roma, v.s) etkileri

## Zamana göre

210 İslamiyet öncesi

212 İslamiyet'ten sonra

213 Tanzimattan sonra

214 Cumhuriyet'ten sonra

## Hukuk bilimi ve Türk Hukuk felsefesi

215 Genel eserler (III)

## Devletler hususi hukuku

## Genel

220 Örnek olay kitapları

221 Bilimsel eserler

223 Türkiye ile diğer ülkeler arasında, A-Z

## Medeni hukuk

225 Genel (I)

## Kişi hukuku (Şahıs hukuku)

230 Kişi kavramı (I)

232 Konut (I)

233 İsim (I)

## Medeni hukuk

Kişi hukuku (Şahıs hukuku) - devam ediyor

- 235 ölüm (I)
- 236 Kayıp kişiler (I)
- 238 Kişinin hakları ve kişiliğın korunması
- 239 Kişiliğın iç korunması
- 240 Kişiliğın dış korunması
- Tüzel kişiler
- 242 Genel (I)
- 245 Dernekler ve dernekler yası (I)
- 246 Tesisler (I)
- 247 Vakıflar (I)

## Aile hukuku

- 250 Genel (I)
- 252 Evlenme. Koca ve karı (I)
- 254 Evlenme yeterliğı (I)
- 255 Evlenmenin hükümsüzlüğü (I)
- 256 Evlenmenin genel hükümleri (I)
- 260 Boşanma (I)
- 261 Boşanma nedenleri (I)
- 262 Boşanmanın hüküm ve sonuçları (I)
- 263 Nafaka (I)
- 265 Mal rejimleri (I)
- 266 Mal birliğı (I)
- 267 Mal ortaklığı (I)
- 268 Mal ayrılığı (I)

## Hısımlık

- 270 Genel (I)
- 272 Sahih neseb (I)

KPA	Medeni hukuk
	Aile hukuku
	Hısımlık
	Sahih neseb - devam ediyor
273	Nesebin reddi
274	Nesebin tashihi
275	Velayet ve çocuk malları (I)
276	Gayri sahih neseb ve hükümleri (I)
278	Tanıma
279	Babalık davası
280	Evlat edinme (I)
	Vesayet
282	Genel (I)
283	Vesayet uzuvları (I)
284	Vesayet (I)
285	Kayyumluk (I)
286	Kanuni müşavir (I)
	Ayni haklar (Eşya hukuku)
290	Genel (I)
291	Zilyedlik (I)
293	Tapu sicili (I)
	Mülkiyet
300	Genel
302	Mülkiyet çeşitleri
	Gayrimenkul mülkiyeti
305	Genel (I)
306	Gayrimenkul mülkiyetin kazanıl- ması (I)
307	Gayrimenkul mülkiyetin kaybı(I)



KPA	Medeni hukuk
	Ayni haklar (Eşya hukuku)
	Mülkiyet
	Mülkiyet çeşitleri
	Gayrimenkul mülkiyeti
	Genel - devam ediyor
308	Gayrimenkul mülkiyetin kapsa- mı (I)
309	Gayrimenkul mülkiyetin sınır- ları (I)
310	Kat mülkiyeti (I)
	Menkul mülkiyeti
315	Genel (I)
316	Menkul mülkiyetin kazanılması (I)
318	Menkul mülkiyetin kaybı (I)
	Mahdut ayni haklar
320	Genel (I)
322	Gayrimenkul rehni (I)
323	Menkul rehni (I)
	Miras hukuku
330	Genel (I)
332	Kanuni mirasçılar (I)
334	Ölüme bağlı tasarruf (I)
335	Vasiyetname (I)
337	Zırai miras hukuku (I)
	Borçlar Hukuku
345	Genel (I)
	Akitler
347	Genel (I)

KPA	Medeni hukuk
	Borçlar hukuku
	Akitler- devam ediyor
348	Temsil (I)
	Akit çeşitleri
350	Mülkiyeti nakleden akitler (I)
351	Kullanma hakkı veren akitler (I)
352	İş görme akitleri (I)
353	Birşeyin muhafazasına ilişkin akit- ler (I)
354	Teminat akitleri (I)
356	Talih ve tesadüfe bağlı akitler (I)
357	Şirket akitleri (I)
	Sigorta, bak. Sigorta hukuku, KPA 555-569
	Haksız fiiller
360	Genel (I)
362	Tazminat (I)
364	Birden fazla şahsın müşterek mesuli- yeti (I)
365	Haksız rekabet (I)
366	Sebeb mesuliyeti (I)
367	Zaman aşımı (I)
	Sebebsiz iktisap
370	Genel (I)
	İfa ve ademi ifanın neticeleri
375	Genel (I)
	Borçların üçüncü şahıslara tesiri
377	Genel (I)

KPA	Medeni hukuk
	Borçlar hukuku - devam ediyor
	Borçların sukutu
379	Genel (I)
	Müteselsil borçlar
380	Genel (I)
	Alacağın temliki ve borcun nakli
382	Genel (I)
	Endüstri ve ticaretin düzenlenmesi. Tica-
	ret hukuku
390	Genel (I)
	Dışsatım. Dışsatım denetlenmesi ve
	düzenlenmesi.
394	Genel (I)
	Dışalım. Dışalım denetlenmesi ve
	düzenlenmesi.
395	Genel (I)
	Toptan ticaret
397	Genel (I)
	Perakende ticaret
398	Genel (I)
	Ticari işletme
400	Genel (I)
401	Tacir (I)
402	Ünvan (I)
403	Defter ve Bilanço (I)
404	Rekabet (I)
405	Ticarethane (I)
407	Marka (I)

KPA	Endüstri ve ticaretin düzenlenmesi. Tica- ret hukuku - devam ediyor.
410	Ticaret sicili (I)
412	Ticaret ve sanayi odaları, borsaları (I)
	Bankalar
415	Genel (I)
	Şirketler hukuku
430	Genel (I)
	Şirket tipleri
431	Adi şirket (I)
432	Özel şirket (I)
433	Kollektif şirket (I)
434	Komandit şirket (I)
435	Anonim şirket (I)
438	Limited şirket (I)
439	Kooperatif şirket (I)
443	Tüccar birlikleri (Kartel ve tröstler) (I)
	Kıymetli evrak
450	Genel (I)
	Çeşitleri
	Ticari senetler
453	Genel (I)
455	Police (I)
456	Emre yazılı senet (I)
457	Çek (I)
	Emtia senetleri
463	Genel (I)

KPA	Endüstri ve ticaretin düzenlenmesi.Ticaret hukuku
	Kıymetli evrak
	Genel
	Çeşitleri
	Emtia senetleri - devam ediyor
465	Umumi mağazalar makbuz ve rehin senetleri (I)
466	Nakliye senedi (I)
467	Konşimento (I)
468	Hisse senetleri (I)
469	Tahvil (I)
	Ulaştırma hukuku
475	Genel (I)
	Kara ulaştırması
	Karayolları
478	Genel (I)
480	Trafik yasası (I)
	Demiryolları
487	Genel (I)
	Hava ulaştırması, bak. Hava hukuku
	KPA 525-538
	Deniz ulaştırması, bak. Deniz hukuku
	KPA 501-515
	Haberleşme ve P.T.T
494	Genel (I)
	Deniz Hukuku
501	Genel (I)

KPA	Deniz hukuku- devam ediyor
	Deniz kamu hukuku
503	Genel (I)
	Deniz ticaret hukuku
505	Genel (I)
507	Gemi (I)
509	Donatan (I)
510	Gemi adamları
511	Deniz kredisi (I)
512	Büyük ve küçük avarya (I)
513	Çatma (I)
515	Kurtarma (I)
	Deniz sigortaları, bak. Sigorta hukuku KPA 575
	Hava hukuku
525	Genel (I)
	Hava kamu hukuku
527	Genel (I)
	Hava Özel hukuku
529	Genel (I)
531	Hava limanları (I)
532	Hava gemisi (I)
533	İşleten (I)
534	Kaptan ve adamları (I)
535	Hava kredisi (I)
536	Taşıma anlaşmaları (I)
537	Hava kazaları (I)
538	Hava taşımacısının sorumluluğu (I)
	Hava sigortaları, bak: Sigorta hukuku, KPA 578

KPA	Sigorta hukuku
555	Genel (I)
	Özel sigortalar
557	Genel (I)
560	Sigorta çeşitleri, A-Z
	Sosyal sigortalar
565	Genel (I)
567	Emekli Sandığı (I)
569	Sosyal Sigortalar Kurumu (I)
	Deniz sigortaları
575	Genel (I)
	Hava sigortaları
578	Genel (I)
	İş hukuku
590	Genel (I)
	İşçi sendikaları
593	Genel (I)
595	Toplu iş sözleşmesi (I)
598	Grev ve lokavt (I)
601	Ücretler. Asgari ücret (I)
603	İşçi sağlığının korunması ve işyeri güvenliği (I)
605	İşgünü (I)
608	Kıdem tazminatı (I)
	İşveren sendikaları
610	Genel (I)
	Sosyal sigortalar, bak: Sigorta hukuku.
	KPA 565

- KPA Fikri ve sınai haklar
- 630 Genel (I)
- 633 Telif hakkı (I)
- 635 İhtira berati (I)
- Marka, bak: KPA 407
- Anayasa Hukuku
- Kaynaklar
- 751 Kaynakça
- 752 Genel. Kapsamlı. Derlemeler.
- 760 Anayasalar. Tarihe göre.
- Herbirinin altında
- .A1 Derlemeler
- .A2 Tutanaklar. Tartışmalar.
- .A25 Anayasa tasarısı
- .A28 Karşılaştırmalı eleştirisi
- Anayasa metinleri
- .A3-39 Resmi basımlar. Tarihe göre
- özel basımlar
- .A4-49 Açıklamasız. Tarihe göre
- .A6-Z Açıklamalı metinler. A-
- çıklayan ya da yo-
- ruqlayan yazara göre
- 765 Tarihçe
- 767 Çeşitli değişiklikler. Tarihe göre
- 770 Anayasa Mahkemesi (I)
- Üyelerin biyografisi
- 772 Toplu
- 773 Bireyler, A-Z
- 780 Güçler ayrılığı ve birliği (I)



- KPA Anayasa hukuku - devam ediyor
- 783 Devletler umumi hukuku ve iç hukuku Genel esaslar ve anlaşmalar.
- 785 Vatandaşlık hakları, siyasal haklar ve özgürlükler
- 787 Siyasal partiler (I)
- Devletin organları
- 790 Genel (III)
- Yasama organı
- 795 Genel. Yasama gücü (III)
- Türkiye Büyük Millet Meclisi
- 800 Genel. Örgütlenme (I)
- 802 Yetki ve görevleri (I)
- 804 Yasama dokunulmazlığı (I)
- Senato
- 807 Genel
- 808 Komisyonlar
- 809 Yetki ve görevleri
- Millet Meclisi
- 310 Genel
- 312 Komisyonlar
- 313 Yetki ve görevleri
- Yürütme organı
- 320 Genel. Yürütme gücü (III)
- Devlet Başkanı
- 325 Genel (III)
- 327 Yetki ve görevleri (III)
- Yasama yetkisi
- 329 Veto yetkisi

KPA	Anayasa hukuku
	Devletin organları
	Yürütme organı - devam ediyor
	Bakanlar Kurulu
835	Genel (I)
838	Çeşitli bakanlıklar, A-Z (II)
	Yargı organı
840	Yargı gücü. Yalnızca Anayasa hukuku bakımından.
	Seçim
855	Genel (I)
856	Seçim yasası (I)
	Oy kullanma
857	Genel (I)
	İdare hukuku
871	Genel (I)
873	Tarihçe
	Yönetim örgütü (İdari teşkilat)
875	Genel (I)
877	Tarihçe
878	Genel idare (I)
879	Yerel idareler (I)
880	Kamu kuruluşları (I)
882	İktisadi kamu kuruluşları (I)
885	Devlet memurları (I)
886	Devlet Personel Yasası (I)
	Devlet malları
893	Kamu emlâki (I)
395	Limanlar yasası (I)

KPA	İdare hukuku
	Genel
	Devlet malları
	Kamu emlakı - devam ediyor
897	Orman yasası (I)
899	Maden yasası (1)
902	Devlet özel emlakı (I)
	İdari faaliyet
915	İdari işlem (I)
917	Kamu hizmeti (I)
	İdari denetim
921	Yargı dışı denetim (I)
	Sayıştay, bak: KPA 957
925	Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu
930	Yargısal denetim (I)
932	Danıştay (I)
935	İptal davaları (I)
936	Tam kaza davaları (I)
	Kamu maliyesi
951	Genel (I)
	Para. Para basma. Para sistemi.
953	Genel (I)
955	Bütçe. Devlet harcamaları (I)
957	Sayıştay (I)
959	Kamu borçları (I)
	Vergi hukuku. Vergi sistemi
975	Genel (I)
977	Çifte vergileme (Mükerrer vergi) (I)
979	Vergi bağışıklığı (I)

KPA	Kamu maliyesi
	Vergi hukuku. Vergi sistemi.- devam ediyor
980	Vergi Temyiz Komisyonları (I)
981	Vergi İtiraz Komisyonları (I)
	Vergi çeşitleri
985	Genel. Toplu olarak. (I)
	Gelir vergisi
987	Genel (I)
988	Gelir vergisi cetvelleri
990	Vergi dışı gelir (I)
991	Vergi indirimleri (I)
	Gelir çeşitleri
995	Aylık ve ücretler (I)
997	Kurumların geliri (I)
999	Gider vergisi (I)
	Mal vergisi
1001	Genel (I)
	Dolaylı vergiler (Vasıtalı vergiler)
1005	Genel (I)
1006	İşletme vergisi (I)
1010	Cümrük vergisi (I)
	Yerel Yönetimler maliyesi
1025	Genel (I)
	Ulusal savunma. Askeri hukuk
1031	Genel (I)
	Askeri kuruluş. Silahlı kuvvetler
1033	Genel (I)
	Silahlı kuvvetler
1035	Genel (I)

KPA	Ulusal savunma. Askeri hukuk
	Askeri kuruluş. Silahlı kuvvetler
	Silahlı kuvvetler
	Genel - Devam ediyor.
	Personel. Hizmetler.
1036	Genel (I)
	Hizmet çeşitleri
1040	Genel (I)
	Kara kuvvetleri
1042	Genel (I)
	Deniz kuvvetleri
1043	Genel (I)
	Hava kuvvetleri
1044	Genel (I)
	Güvenlik kuvvetleri (Jandarma)
1045	Genel (I)
	Askeri ceza hukuku ve usulü
1050	Genel (I)
	Askeri ceza yasası
1053	Genel (I)
1055	Çeşitli suçlar, A-Z (II)
	Askeri ceza yargılamaları usulü
1060	Genel (I)
	Askeri mahkemeler
1062	Genel (I)
1063	Kanıtlar (Deliller) (I)
1065	Askeri Yargıtay (I)
1067	Askeri Yüksek İdare Mahkemesi (I)
1070	Sıkı Yönetim mahkemeleri (I)

KPA	Adet örgütü ve usul hukuku
1075	Genel (I)
1076	Tarihçe
	Çeşitli mahkemeler
1080	Yargıtay (I)
	Yargıtay üyeleri biyografileri
1081	Toplu olarak
1082	Bireyler, A-3
	Hukuk mahkemeleri
1085	Genel (I)
1086	Asli hukuk mahkemeleri (I)
1087	Ticaret mahkemeleri (I)
1088	İş mahkemeleri (I)
1090	Sulh hukuk mahkemeleri (I)
1093	Tapu mahkemeleri (I)
1095	Gezici arazi ve kadastro mahkemeleri (I)
1097	İcra mahkemeleri (I)
	Ceza mahkemeleri
1100	Genel (I)
1102	Ağır ceza mahkemeleri (I)
1103	Asliye ceza mahkemeleri (I)
1104	Toplu basın mahkemeleri (I)
1106	Sulh ceza mahkemeleri (I)
1107	Trafik mahkemeleri (I)
1109	Devlet güvenlik mahkemeleri (I)
	Sıkı yönetim mahkemeleri, bak:KPA 1070
1110	Uyuşmazlık mahkemeleri (I)
1115	Yargıçlar ve yargıçlık (I)

KPA	Adalet Örgütü ve usul hukuku - Devam ediyor
1116	Savcılar ve savcılık (I)
1117	Avukatlık (I)
1118	Noterlik (I)
	Hukuk yargılamaları usulü
1125	Genel (I)
1126	Tarihçe
	Dava
1128	Genel
1129	Görev ve yetki (I)
1130	Yargılama
	Kanıtlar
1131	Genel (III)
	Hüküm
1133	Genel (I)
1135	Kanun yolları (I)
	İcra ve iflas usulü
1136	Genel (I)
	İcra
1137	Genel (I)
.2	Haciz (I)
.5	İlamların icrası (I)
	İflas
1138	Genel (I)
.2	Hileli iflas (I)
1139	İcra suçları (I)
	Ceza yargılamaları usulü
1141	Genel (I)
1142	Tarihçe

- KPA Adalet örgütü ve usul hukuku
- Ceza yargılamaları usulü - Devam ediyor
- Ceza davaları
- 1145 Genel (I)
- Çeşitleri
- 1146 Kamu hukuku davası, kişisel dava,  
kişisel hak davası (I)
- 1147 Görev ve yetki (I)
- 1149 İlk ve son soruşturma (I)
- 1151 Yargılama
- Kanıtlar
- 1153 Genel (III)
- 1155 Hüküm (I)
- 1156 Kanun yolları (I)
- Özel yargılama usulleri
- 1160 Ceza kararlameleri, müsadere (I)
- 1163 Memurun muhakemat kanunu (I)
- Askeri ceza yargılamaları usulü, bak:
- KPA 1060
- Cezaların infazı
- 1170 Ölüm cezası
- Hapishanecilik
- 1173 Genel (I)
- Ceza hukuku
- 1185 Genel (I)
- Çeşitli suçlar
- 1187 Genel (III)
- Kişiyeye karşı işlenen suçlar
- Adam öldürme
- 1189 Genel (I)



KPA	Ceza hukuku
	Çeşitli suçlar
	Kişiyeye karşı işlenen suçlar - Devam ediyor
1190	Çocuk düşürme (I)
1193	Cinsel suçlar (I)
	Kişiyeye özgürlüğüne karşı işlenen suçlar
1195	Adam kaçıırma (I)
	Mülkiyete karşı işlenen suçlar
1201	Hırsızlık (I)
1203	Zimmete geçirme (I)
	Hükümete ve kamu düzenine karşı işlenen suçlar
	Siyasal suçlar
1210	Genel
	Diğerleri
1212	İhanet (I)
1213	Casusluk (I)
1214	Sabotaj (I)
1215	İsyan (I)
	Kamu yönetimine karşı işlenen suçlar
1220	Genel (I)
	Adalate karşı işlenen suçlar
1225	Genel (I)
1226	Mahkemeye hakaret (I)
1229	Yalancı tanıklık (I)
1230	Diğerleri
1231	Çocuk ceza mevzuatı
1250	Genel (I)
	Askeri ceza hukuku, bak:KPA 1050

EK II  
TABLOLAR

TABLO I

.A1	Kaynakça
.A2A-Z	Dernek yayınları
.A3	Kurultay ve konferanslar
.A4	Türkiye Büyük Millet Meclisi Tu- tanak ve raporları
.A45	Diğer yasama dokümanları
.A5	Yasalar. Düzenlemeler. Uygulama kuralları
.A52	İçtihatlar
.A6	Sözlükler
.A63	Biçim kitapları
.A65	Olay kitapları. Okuma kitapları Genel eserler
.A7	Derlemeler
.A72	Derlenmiş yazı ve denemeler
.A8	Bilimsel eserler

## TABLO II

.A1-2	Dernek yayınları
.A3	Yasalar. Düzenlemeler
.A5	Kararlar. Yönetimsel kararlar
.A8-Z	Bilimsel eserler

## TABLO III

.A1A-Z	Dizi yayınlar. Derlemeler
.A2A-Z	Derlenmiş yazı ve denemeler. Simpozyumlar, v.s.
.A5A-Z	Biçim kitapları
.A6-Z	Bilimsel eserler. Monografiler

E K III  
D i z i N

Adalet örgütü:1075-1173	Alamet farika,bak: Marka
Tarihi:1076	Anayasa
Adaletle karşı işlenen suçlar:	Çeşitleri:760
1225-1229	Değişikleri:767
Adam kaçırmak:1195	Hukuku:751-857
Adam öldürme:1189	Mahkemesi:770
Adi şirket:431	Metinleri:760.A3-Z
Adli istatistikler:100-105	Tarihi:765
Çocuk suçları:104	Anonim şirket:435
Genel:100	Ansiklopediler:80
Suçlu istatistikleri:102	Asgari ücret:601
Ağır ceza mahkemeleri:1102	Askeri ceza hukuku:1050-1070
Aile hukuku:250-286	Askeri ceza yargılamaları
Akitler:347-357	usulü:1060-1070
Birşeyin muhafazasına iliş-	Askeri ceza yasası:1053-1055
kin akitler:353	Askeri mahkemeler:1062-1070
İş görme akitleri:352	Sıkı yönetim mahkemeleri:
Kullanma hakkı veren akit-	1070
ler:351	Yargıtay:1065
Mülkiyeti nakleden akit-	Yüksek İdare Mahkemesi:
ler:350	1067
Şirket akitleri:357	Asli hukuk mahkemeleri:1086
Talih ve tesadüfe bağlı	Asliye ceza mahkemeleri:1103
akitler:356	Avukatlık:1117
Teminat akitleri:354	Aynı haklar:290-323
Alacağın temliki:382	Babalık davası:279

- Bakanlar Kurulu: 835-838
- Bakanlıklar: 838
- Bankalar: 415
- Barolar: 200-202
- Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu: 925
- Biçim kitapları: 90
- Borçlar hukuku: 345-382
- Borçların sukutu: 379
- Borçların üçüncü şahıslara tesiri: 377
- Borsalar: 412
- Boşanma: 26●
- Bütçe: 955
- Casusluk: 1213
- Ceza davaları: 1145
- Ceza hukukçuları: 188.04
- Ceza hukuku: 1185-1250
- Ceza kararnameleeri: 1160
- Ceza yargılamaları: 130-133
- Ceza yargılamaları usulü: 1141-1156
- Cinsel suçlar: 1193
- Cumhurbaşkanı, bak: Devlet Başkanı
- Çek: 457
- Çifte vergileme: 977
- Çocuk ceza mevzuatı: 1250
- Çocuk suçları (istatistik): 104
- Danıştay: 932
- Dava
- Ceza davaları: 1145
- Hukuk davaları: 1128
- Deliller; bak: Kanıtlar
- Demiryolları: 487
- Deniz
- Kredisi: 511
- Sigortası: 575
- Deniz hukuku: 501-515
- Kamu hukuku: 503
- Ticaret hukuku: 505-515
- Deniz kuvvetleri: 1043
- Dernekler ve Dernekler yasası: 245
- Devlet Başkanı: 825-829
- Devlet Güvenlik Mahkemeleri: 1109
- Devlet harcamaları: 955
- Devlet Malları: 893-902
- Devlet Personel Yasası: 887
- Devletin organları: 790-840
- Yargı: 840
- Yasama: 795-813
- Yürütme: 820-838
- Devletler hususi hukuku: 220-223
- Dışalım: 395
- Dışsatım: 394
- Delaylı vergiler: 1005

- Donatan:509  
 Düşük:1190  
 Emekli Sandığı:567  
 Emre yazılı senet:456  
 Emtia senetleri:463-469  
     Hisse senetleri:468  
     Konşimento:467  
     Nakliye senedi:466  
     Tahviller:469  
     Umumi mağazalar nakbuz ve  
     rehin senetleri:465  
 Eşya hukuku:290-323  
 Evlat edinme:280  
 Evlenme:252  
 Evlenme yeterliği:254  
 Evlenmenin genel hükümleri:  
     256  
 Evlenmenin Hükümsüzlüğü:255  
 Fikri ve sınai haklar:630-  
     635  
 Gayri sahih neseb:276  
 Gayrimenkul mülkiyeti:305-  
     310  
 Gayrimenkul rehni:322  
 Gelir çeşitleri:995-999  
 Gelir vergisi:987-999  
 Gelir vergisi cetvelleri:988  
 Gemi:507  
 Gemi adamları:510  
 Genel idare:878  
 Gezici arazi ve kadastre  
     mahkemeleri:1095  
 Gider vergisi:999  
 Grev ve lokavt:598  
 Gümrük vergisi:1010  
 Güçler ayrılığı ve birli-  
     ği:780  
 Haberleşme:494  
 Haciz:1137.2  
 Haksız fiiller:360-367  
 Haksız rekabet:365  
 Hapishanecilik:1173  
 Hava  
     Gemisi:532  
     Kazaları:537  
     Kredisi:535  
     Limanları:531  
     Sigortaları:578  
 Hava hukuku:525-538  
     Kamu hukuku:527  
     Özel hukuku:529  
 Hava kuvvetleri:1044  
 Hırsızlık:1201  
 Hısmalık:270-280  
 Hileli iflas:1138.2  
 Hukuk ahlakı:193  
 Hukuk dernekleri:182  
 Hukuk eğitimi:150-175  
 Hukuk fakülteleri:180  
 Hukuk mahkemeleri:1085-1097

- Hukuk mesleği:185-196
- Hukuk öğrencileri:175
- Hukuk raportörlüğü:140
- Hukuk sözlükleri:81
- Hukuk yargılamaları usulü:  
1125-1135
- Hukukçu ve toplum:186
- Hukukun uygulanması:190-196
- Hukukun uygulanması ekonomisi:195
- Hüküm  
Ceza yargılamaları:1155  
Hukuk yargılamaları:1131
- Hükümete karşı işlenen suçlar:1210-1215
- İcra mahkemeleri:1097
- İcra ve iflas usulü:1136-1139
- İçtihatlar:  
Anayasa Mahkemesi:60  
Danıştay:65  
Sayıştay:68  
Uyuşmazlık Mahkemesi:67  
Yargıtay:62
- İdare  
Genel:878  
Tarihi:877  
Yerel:879
- İdari hukuku:871-936
- İdari denetim:921-936
- Yargı dışı denetim:  
921-925
- Yargısal denetim:930-936
- İdari faaliyet:915-917
- İdari işlem:915
- İfa ve ademi ifanın neticeleri:375
- İflas:1138-1139
- İhanet:1212
- İhracat, bak.:Dışsatım
- İhtira Beratı:635
- İktisadi kamu kuruluşları:  
882
- İlamların icrası:1137.5
- İnfaz:1170-1173
- İsyan:1215
- İş hukuku:590-610
- İş mahkemesi:1088
- İşçi sağlığı:603
- İşletme vergisi:1006
- İşyeri güvenliği:603
- İthalat, bak.:Dışalım
- Jandarma:1045
- Kamu borçları:959
- Kamu emlâki:893
- Kamu hizmeti:917
- Kamu kuruluşları:880

Kamu maliyesi:951-1025	Komisyon raporları
Kamu yönetimine karşı işle-	TBMM
nen suçlar:1220	Birleşik:25
Kanıtlar	Millet Meclisi:27
Askeri ceza yargılamaları	Senato:26
usulü:1063	Komisyon tutanakları
Ceza yargılamaları usulü:	TBMM
1153	Birleşik:20
Hukuk yargılamaları usulü:	Millet Meclisi:22
1031	Senato:21
Kanun yolları	Komisyonlar
Ceza yargılamaları:1156	Millet Meclisi:812
Hukuk yargılamaları:1135	Senat.:808
Kaptan ve adamları	Kooperatif şirket:439
Hava özel hukuku:478	Kurterma
Kara kuvvetleri:1042	Deniz ticaret hukuku:515
Kara yolları:478	Kurultaylar:120
Kıdem tazminatı:608	Kurumlar vergisi:997
Kıymetli evrak:450-460	Limanlar yasası:895
Kişi hakları:238	Limited şirket:438
Kişi hukuku:230-247	Lokavt:598
Kişi özgürlüğüne karşı işle-	Maden Yasası:899
nen suçlar:1195	Mehdut aynı haklar:320-323
Kişiliğin korunması:238	Mahkemeler
Kişiyeye karşı işlenen suç-	Ceza mahkemeleri:1100-1109
lar:1189-1193	Hukuk mahkemeleri:1085-
Kollektif şirket:433	1097
Komandit şirket:434	Uyuşmazlık mahkemeleri:
	1110
	1000



Mahkemeler	Özel sigortalar:557-560
Yargıtay:1080	Özel şirket:432
Mahkemeye hakaret:1226	Özel yargılama usulleri:
Mal rejimleri:265-268	1160-1163
Mal vergisi:1001	P.T.T.:494
Marka:407	Para sistemi:953
Medeni hukuk:225-382	Perakende ticaret:398
Memurlar:885	Personel yasası, bak.: Dev-
Memurun Muhakemet Kanunu:	let personel yasası
1163	Police:455
Menkul mülkiyeti:315-318	Rehberler:110
Menkul rehni:323	Rekabet:404
Millet Meclisi:810-813	Resmi gazete:35
Komisyonlar:812	Sabotaj:1214
Yetki ve görevleri:813	Sahih neseb:272
Miras hukuku:330-337	Savcılar ve savcılık:1116
Mükerrer vergi, bak.:Çifte	Sayıştay:937
vergileme	Sebeb mesuliyeti:366
Mülkiyet:300-318	Sebebsiz iktisap:370
Mülkiyete karşı işlenen suç-	Seçim:855-857
lar:1201-1203	Seçim yasası:855
Müsadere:1160	Senato:807-809
Müteahhül borçlar:380	Komisyonlar:808
Nafaka:263	Yetki ve görevleri:809
Noterlik:1118	Sendikalar:
Orman yasası:897	İşçi:593
Oy kullanma:857	İşveren:610
Öğrenim ve öğretim:165	Senetler
Ölüm cezası:1170	Emtia:463-569
	Ticari:453-457

## Sıkı Yönetim mahkemeleri:

1070

## Sigorta

Deniz:575

Hava:578

Hukuku:555-578

Özel:557-560

Sosyal:565-569

## Silahlı kuvvetler:1033-1045

Deniz:1043

Hava:1044

Jandarma:1045

Kara:1042

## Siyasal suçlar:1210-1215

Soruşturma:1149

Sosyal sigortalar:565-569

Sosyal sigortalar Kurumu:569

## Suçlar

Adaletle karşı işlenen:1225-

1229

Cinsel:1193

Hükümete Karşı işlenen:

1210-1215

Kamu yönetimine karşı iş-  
lenen:1220Kişi özgürlüğüne karşı iş-  
lenen:1195Kişiye karşı işlenen:1189-  
1193

## Suçlar

Mülkiyete karşı işlenen:

1201-1203

Suçlu istatistikleri:102

Sulh ceza mahkemeleri:1106

Sulh hukuk mahkemeleri:1090

## Süreli yayınlar

Dernek ve baro:115

Genel:95

TBMM:370

## Şirket tipleri

Adi şirketler:431

Anonim şirket:435

Kollektif şirket:433

Komandit şirket:434

Kooperatif şirket:439

Limited şirket:438

Tüccar birlikleri:443

Şirketler hukuku:430-443

Tacir:401

Tapu mahkemeleri:1093

Tapu sicili:293

Tarihçe:205-214

Tazminat:362

Telif hakkı:633

Tesisler:246

Ticaret hukuku:390-578

Ticaret mahkemeleri:1087

Ticaret sicili:410	Uyuşmazlık mahkemeleri:1110
Ticaret ve Sanayi Odaları:412	Ücretler:601
Ticarethane:405	Vakıflar:247
Ticari işletme:400-407	Vasıtalı vergiler,bak:Do-
Ticari senetler:453-457	laylı vergiler
Çek:457	Vasiyetname:335
Emre yazılı senet:456	Velayet:275
Police:455	Vergi bağışıklığı:979
Toplu basın mahkemeleri:1104	Vergi dışı gelir:99●
Toptan ticaret:397	Vergi hukuku:975-1010
Trafik Mahkemeleri:1107	vergi indirimleri:991
Trafik yasası:480	Vergi İtiraz Komisyonları:
Tröstler:443	981
Tüccar birlikleri:443	Vergi Teayiz Komisyonları:
Türk hukuk felsefesi:215	980
Türkiye Büyük Millet Meclisi	Vesayet:282-286
800-813	Yabancı hukukun etkileri:
Türkiye Büyük Millet Meclisi	209
Dokümanları:10-37	Yabancı tanıklık:1229
Türkiye Büyük Millet Meclisi	Yargı organı:840
Kayıtları:29	Yargıçlar ve yargıçlık:1115
Tüzel kişiler:242-247	Yargılama usulü
Ulaştırma	Ceza:1151
Deniz:501-515	Hukuk:1130
Hava:525-538	Yasa derlemeleri:46-54
Kara:478-480	Yasa önerileri
Ulaştırma hukuku:475-494	TBMM.dökümanları: 10
Ulusal savunma:1031-1045	Yasalar ve yönetimsel dü-
Usul hukuku:1075-1173	zenlemeler:40-55

Yasalaştırma:41-44  
Yasama dokunulmazlığı:804  
Yasama g¼c¼:795  
Yasama organı:795-813  
Yerel idare:879  
Yerel yonetimler maliyesi:  
1025  
Yıllıklar:97

Yönetim örgütü:875-885  
Yönetimsel düzenlemeler:55  
Yürürlükteki yasalar:40  
Yürütme g¼c¼:820  
Yürütme organı:820-838  
Zaman aşımı:367  
Zilyedlik:291  
Zimmete geçirme:1203  
Zirai miras hukuku:337

## Ö Z E T

Kongre Kütüphanesi Sınıflama dizgesi 1900 lerin başlarında oluşmaya başlamış, bugün 29 ciltlik sınıflama şemasından oluşan bir dizge durumuna gelmiştir.

Başlangıçta yalnızca Kongre Kütüphanesi'nin gereksinimini karşılamak üzere hazırlanmaya başlanan bu sınıflama dizgesi, günümüzde evrensel bir nitelik kazanmıştır.

Bilginin tüm dallarını içeren Kongre Kütüphanesi Sınıflaması'nda hukuk konusuyla ilgili sınıflama şeması, ABD hukuku (KF), Birleşik Krallık ve İrlanda hukuku (KD) dışında henüz oluşturulmamıştır.

Ülkemizde şimdiden birkaç üniversite kütüphanesinde kullanılmakta olan Kongre Kütüphanesi Sınıflaması'nın yeni açılan üniversitelerin kütüphanelerinde de kullanılması olasılığı büyüktür. Ancak, Türk hukuku ile ilgili sınıflama şemasının henüz hazırlanmamış olması, bu dizgeyi kullanan ya da kullanacak olan kütüphanelerde Türk hukukuyla ilgili eserlerin sınıflamasına olanak vermemektedir. Bu çalışmanın amacı Türk hukuku sınıflama şemasını hazırlamaktır.

Romanist hukuk ekolüne bağlı olan Türk hukukunda özel hukuk-kamu hukuku ayırımı yapılmaktadır.

Medeni hukuk, ticaret hukuku, iş hukuku, sigorta

hukuku, devletler hususi hukuku özel hukuk içinde incelenmektedir.

Anayasa hukuku, idare hukuku, kamu maliyesi, ceza hukuku, yargılama hukuku ve devletler umumi hukuku gibi hukuk dalları ise kamu hukuku içinde kabul edilmektedir.

Bu ana çizgilere bağlı kalınarak Türk hukuku sınıflama şeması oluşturulmaya çalışılmıştır.

Şema üç ana bölümden meydana gelmiştir. Bunlar;

KPA 1 - 215 GENEL KONULAR

KPA 220 -635 ÖZEL HUKUK

KPA 751-1250 KAMU HUKUKU

bölümleridir.

## A B S T R A C T

The Library of Congress Classification System began to emerge in the beginnings of 1900's. Today it became a classification scheme which contains 29 volumes classification schedules.

The classification system which is prepared in order to satisfy the needs of the Library of Congress, then, gained a universal quality.

The classification Scheme of the Library of Congress that contains all branches of knowledge lacks the schemes which are related to law except Class KD, the law of the United Kingdom and Ireland, and Class KF, the law of the United States.

In Turkey, the possibility of the usage of the Library of Congress Classification, which is being used in some universities nowadays, is great in newly founded university libraries. But the absence of a classification scheme which is related to Turkish law makes the classification of Turkish law books impossible in the libraries where this classification used or will be used.

The aim of this attempt is to prepare a classification schedule which is related to Turkish law.

Turkish law which is based on Roman law divides

the law subjects as public law and private law.

Civil law, commercial law, occupational law, insurance law, conflicts of law are studied under the title of private law.

Branches such as, constitutional law, administration law, public finance, criminal law, jurisdiction law, international law may be studied as the subject of public law.

Turkish law classification scheme is being tried to come into being according to these main lines.

The schedule contains three main division. These are:

KPA 1-215	GENERAL SUBJECTS
KPA 220-635	PRIVATE LAW
KPA 751-1250	PUBLIC LAW



## K A Y N A K Ç A

- Angell, Richard S. "Development of Class K at the Library of Congress". Law Library Journal. 57 (1964), 353-360.
- Ellinger, Werner B. "Classification of Law at the Library of Congress, 1949-1968". Law Library Journal. 61 (1968), 224-236.
- Ellinger, Werner B. "Law Classification from the View Point of the LC". Law Library Journal. 49 (1956), 453-457.
- Ellinger, Werner B. "Subject Classification of Law". Library Quarterly. 19 (1949), 79-104.
- Evans, Martha M. "A History of the Development of Classification K (Law) at the Library of Congress". Law Library Journal. 62 (1969), 25-29.
- Göçer, Erdoğan. Hukuk Başlangıcı Dersleri. Ankara: Ankara Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, 1976.
- Hacettepe Üniversitesi, Mezuniyet Sonrası Eğitimi Fakültesi. Bilim Uzmanlığı ve Doktora Tezlerinin Yazılmasında, Teksirinde ve Ciltlenmesinde Gözönünde Tutulacak Standartlar (Esaslar) Yönergesi. Ankara: 1975.

- Hess, Elmer B. "Study of the Classification of Legal Materials in the Law Libraries of the Library of Congress, the Los Angeles County Law Library, and the University of Chicago". Law Library Journal. 69 (1976), 33-40.
- Imbroth, John Phillip. A Guide to the Library of Congress Classification. Littleton, Colo.: Libraries Unlimited, 1971.
- Jennett, C. "Subject Classification in Law Libraries". Law Library Journal. 49 (1956), 17-20.
- Johnston, William Dawson. History of The Library of Congress, 1800-1864. Washington: Government Printing Office, 1904.
- Kenyon, C. V. "Classification in Law Libraries". Law Library Journal. 49 (1956), 250-255.
- L.C. Classification - Additions and Changes. Liste 157.
- L.C. Information Bulletin. 34 (10 Ocak 1975)
- Library and Information Science Abstracts. London: Library Association, 1969-
- Library Literature New York: The H. W. Wilson Co., 1936-
- Library Science Abstracts. London: Library Association, 1950-1969.
- Moys, Elizabeth M. Manual of Law Librarianship; the Use and Organization of Legal Literature. London: British and Irish Association of Law Librarians, 1976.
- Orman, Oscar C. "Law Classification: Latest Phase". Library Quarterly. 11 (1941), 210-217.

- Ovacık, Mustafa. İngilizce-Türkçe Hukuk Sözlüğü (English-Turkish Law Dictionary). Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, 1964.
- Sayers, M.C. Berwick. A Manual of Classification for Librarians. 4. bs. Tamamen gözden geçirilmiş, bir kısmı Arthur Maltby tarafından yeniden yazılmıştır. London: Andre Deutsch, 1967.
- Tuğlacı, Pars. A Dictionary of Economic and Legal Terms; English-French-Turkish. İstanbul: The Sernet Pr., 1965.
- Turabian, Kate L. A Manual for Writers of Term Papers, Theses and Dissertations. 4. Genl. bs. Chicago: The University of Chicago Pr., 1974.
- U.S. Library of Congress. Subject Cataloging Division. Classification. Class K, Subclass KD; Law of the United Kingdom and Ireland. Washington: 1973.
- U.S. Library of Congress. Subject Cataloging Division. Classification. Class K, Subclass KF; Law of the United States. Washington: 1969.
- Üçok, Coşkun; Mumcu, Ahmet. Türk Hukuk Tarihi. Ankara: Ankara Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, 1976.
- Wynar, Bohdan S. Introduction to Cataloging and Classification. 4. bs. Littleton, Colo.: Libraries Unlimited, 1971.
- Yurdadoğ, Berin U. Kitaplıkbilim Terimleri Sözlüğü. Ankara: Türk Dil Kurumu, 1974.